chriſti que p butyrū. et diuītatis que p mel. Unde ſeqtur. [Et petra fundebat mi
hi riuos olei] .i. chriſtus dabat ſerenitatē ꝯſcientie.
Quandoqꝫ inqnanť carnis voluptate. que lutū eſt et cenū. Treno. i. [Sordes eiꝰ
ī pedibꝫ eiꝰ] qre [qa nō ē recordata finis ſui.] Hi ſūt aq̄ abluēdi. Uñ ioh. xiij. La
uit dñs pedes diſcipuloꝝ. Cui petrꝰ [Dñe nō tm̄ pedes] .i. affectꝰ [ſꝫ ⁊ manꝰ] .i.
opa [et caput] .i. ſēſuū euagationē. Uel [caput] .i. intētōeꝫ q̄ ordināda ē ꝟſuſ celū.
Quādoqꝫ ſordidanť puluere vane glīe. Unde p̄cipiť aplis Mat. x. et Lu. ix. Ex
cutite puluerē de pedibus veſtris.
Moraliter. Pedes .i. affectus debēt calciari .i. muniri iacinto. h̄ eſt. celeſti deſiderio. D
vt poſſimus occurrere obuiā xp̄o in aera veniēti ad iudiciū.
Itē. Pedes eccl'ie ſuſtētātes eā in gr̄a et virtute. et chriſtū caput eccl'ie portātes per
mūdū. p̄dicatores ſūt. de q̄bꝫ diciť Iſa. lij. Quā pulcri ſup mōtes pedes āñūciātꝫ
⁊ p̄dicātꝫ pacē ⁊c̄. Hi debēt tīgi ī oleo ſpūal' gr̄e vl' miſicordie. et pfūdi abūdātia
ſpūaliū cariſmatū. Uñ diciť de aſer deutero. penul. Bñdictꝰ ī filijs aſer. Sit pla
cēs fratribꝫ ſuis. ⁊ tingat ī oleō pedē ſuū. Ferrū ⁊ es calciamētū eiꝰ Sicut dieſ iu
uētutꝫ tue. ita et ſenectꝰ tua. Uel pedes eccl'ie ſunt inferiorū opeꝝ miſtri. q̄ dū ad
vſus neceſſarios īferiora exercēt officia p extrema miſteria velut pedes terre ībe
rēt. Sed tales lauādi ſūt butyro. ſicut diċ Iob. xxix. Lauabā pedes meos buty
ro. Quia ſicut dicit grego. voce crebre admonitōis q̄ſi infuſiōe pinguedis debēt
pfundi. vt ſaneť ſi q̄d aſpitate viaꝝ fuerit laceratū. Itē de his pedibꝫ dr̄ Apoc. i.
Pedes eiꝰ ſil'es auricalco. Quia ſicut auricalcū aſſimilať auro. ſic et ipi licꝫ a lōge
maiores imitenť. eis tn̄ q̄ntū poſſunt aſſil'ari nitunť q̄ p aūrū ſignanť.

Grego.

Berñ.

De ſtatura marie   Titulus xxiiij.

I
ī
In ſtature vel greſſuū ꝯmēdabili honeſtate. De ſtatura matrꝫ dicit ei filꝰ A
Canti. vij. [Statura tua aſſimilata eſt palme ⁊c̄. Statura] .i. rectitudo bo
ne intentōnis. ⁊ ſctē opatōis diſcretō [aſſimilata ē palme] vt ſicut palma .i.
arbor triūphalis crucꝫ dñice terribilis eſt malignis ſpiritibꝫ. ſic brā ꝟgo merito
ſue rectitudīs malignos ſpūs terreat ⁊ expellat. De hac ſtatura vl' ſtatōe dr̄ Ioh.
xix. Stabat iuxta crucē ieſu mater eiꝰ. Et bñ dr̄ [ſtabat] qꝛ cū omnes apl'i vacil
larēt in fide tpe dñice paſſiōis ipa in fide ſtetit imobil'. cū eſſet terra illa de q̄ diciť
Eccl'es. i. Terra ineternū ſtat. Quere libro. viij. titulo. i. de terra. pꝰ mediū tituli.
Uel ideo dicit. [Statura tua aſſimilata ē palme.] qa ſicut ſignū crucꝫ q̄ p palmā
deſignať armatura ē ſpecial' ꝯtra diabolū. ſic inuocatio nōis beate virginis. qđ ē
maria. Uñ beatus berñ. Nō ſic timēt ⁊c̄. Quere lib. i. capl'o. ij. de nōie ma rie añ fi
nē capituli. Uel ſic. [Statura tua] id ē. recta intentio tua. ⁊ ad celū directa bona
opatio [aſſimilata ē palme] qꝛ ad terrena deſpicit incuruari. ⁊ ī celeſtibꝫ appetit re
munerari. ⁊ illō brauiū q̄rit tantūmō. qđ q̄ñqꝫ daturꝰ eſt dñs aīe vicioꝝ victrici.
De q̄ Apoca. ij. Uincenti dabo māna abſcōditū ⁊c̄.
De greſſibꝫ matrꝫ dicit ei filꝰ Cañ. vij. Quā pulcri ſunt greſſus tui ī calciamētꝫ filia B
p̄ncipis. Hec calciamēta ſunt teſtimonia ſctōꝝ patrū et eoꝝ exēpla. Eze. xvi. diċ
filꝰ matri. Calciaui te iacīto. cinxi te biſſo ⁊c̄. Et qꝛ erat calciata iacinto. iō diciť
greſſus eiꝰ pulcri ī calciamētis. Nā pedes eiꝰ .i. cogitatōes et opa. decore ſpiritu
alis deuotōis ⁊ intētōis. velut pedes in calciamētis iacintinis reſplēdebāt. Et qꝛ
cincta erat biſſo caſtitatꝫ et ꝟginitatis aſtricta baltheo q̄ eſt biſſus retorta. ideo ſe
quitur. Iuncture feminū ⁊c̄. vt ſupra.

Finit liber quintus de
pulcritudine marie.

Incipit liber ſextus de appellatōni bus beate marie.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Appellationes marie

Mater.amica.ſoror.chariſſima.filia.ſponſa.
Uxor.ſeu vidua.mulier bona.virgo.virago.
Princeps.regina.primas.ancilla.miniſtra.

Maria mater Titulus

Uerſus p̃mus

M Ater. Unde dicit eccleſiaſti A
ci.xxiiij. [Ego mater pulcre dilectõis ꝛ timoris.et agnitõis.
et ſancte ſpei.] Aliq̃ libri habent [magnitudinis].i.fortitudis
Pulcra dilectio eſt.q̃ñ eſt naturaľ.ſingularis.et integraľ.Na
turalis q̃ñ ei exhibeť cui debeť.i.deo.Singularis.q̃ñ fidelis
aĩa nullũ admittit amatorẽ p̃ter ipm̃.ſicut dicebat btã agnes.
Aug⁹. Integralis.q̃ñ ſm̃ auguſtinũ diligit ex toto corde.i.ex toto
intellectu ſine errore.et tota aĩa.id ẽ ex tota volũtate ſine ꝯtrarietate.et tota men
te.i.ex tota memoria ſine obliuiõe.Sed licʒ h̃ nõ poſſit impleri in via.ſcimꝰ tamẽ
Berñ. ad q̃d teneamur.Uel integralis.vt ſm̃ btm̃ berñ.diligat dulciter.ne aliq̃bꝫ blãdi
cijs alliciať.Fortiter.ne aliq̃bꝫ aduerſis frãgať.Sapiẽter.ne aliq̃ errore ſeducať.
Memoriter.ne dilectũ obliuiſcať.Et ẽ p̃ma dilectio pulcra.Scđa pulcrior.Ter
cia pulcerrima.Et diciť pulcra dilectio.ad differẽtiã triplicis turpis dilectõnis. B
Mũdialis q̃ turpis eſt.Carnaľ q̃ turpior.Malicioſe q̃ turpiſſima.Prima eſt i
anis gl̃ie et terrene ſubſtãtie.Scđa gule et luxurie.Tercia iniq̃tatis et neq̃cie.ſ.
in odio et ira.De p̃ma diciť Hiere.ij.Ambulauerũt poſt vanitatẽ ꝛ vani facti ſũt
Hoc de inani gl̃ia.Itẽ Treno.iiij.Qui nutriebanť i croceis amplexati ſũt ſter
cora.i.tpalia.Hoc de terrena ſubſtãtia.De ſcđa Eccĩ.xiij.[Qui tetigerit picẽ].i.
gulam inuiſcãtẽ ꝛ luxuriã coinq̃nantẽ [inq̃nabiť ab ea.] De tercia dič autoritas.
Nõ deſerit maliciã q̃ diligit.ſup illð p̃s.Dilexiſti maliciã ſup benignitatẽ ꝛc̃.Io
talis dilectio turpiſſima et peſſima eſt.
Et timoris.[et adde pulcri timoris.Pulcer q̃dẽ timor ẽ ille timor dei q̃ nihil negli C
git.Eccľes.vij.Hũc timorẽ habʒ.q̃ nihil agit de omittẽdis.nihil omittit ð agen
dis.Itẽ.Qui nihil loq̃ť de tacẽdis.nihil tacet de loq̃ndis.Itẽ.Qui nihil cogi
tat de ñ cogitãdis.vľ ecõuerſo.Timor aũt mũdanꝰ et hũanꝰ.turpes timores ſũt
Timor aũt ſeruiľ pulcer eſt.q̃ ſi nõ expellat peccatũ q̃ð inuenit.tñ p̃hibet ne ad
ueniat peccatũ.Pulcrior timor initiaľ.de q̃ dictũ ẽ.Qui deũ timet nihil negligit
Pulcerrimꝰ timor filiaľ.de q̃.Timor dñi ſctũs p̃manet in ſeculũ ſeculi.
Et agnitõis.[ſupple pulcre.Pulcra ẽ agnitio que eſt ex fide et ſacre ſcp̃ture ſciẽtia. D
Pulcrior.q̃ eſt p̃ reuelatõez et intelligentiã p̃p̃heticã.Pulcerrima.q̃ cũ ipa fide et
reuelatõe ipiꝰ rei credite p̃ſentiã habʒ ꝛ experientiã.Et hec erit i patria.ð q̃ dñs lu.
x.Multi reges et p̃p̃hete voluerũt videre q̃ vos videtis.ꝛ nõ viderũt.ꝛ audire q̃
auditis.et nõ audierunt.
Et ſctẽ ſpei.[Sctã ꝛ pulcra ſpes ẽ.q̃ ẽ ex fide ꝛ meritꝭ p̃ueniẽs.Sãctior et pulcrior. E
q̃ ẽ ex reuelatõe ꝛ teſtionio ꝯſcĩe.De q̃ apľs.ij.Chor.i.Gl̃ia nr̃a hec eſt teſtimoni
um ꝯſcĩe nr̃e.Sctiſſima et pulcerriã.q̃ ẽ p̃ ſecuritatẽ inamiſſibilẽ.De q̃ apľs Ro
ma.viij.Scio q̄ neq̃ȝ mors neq̃ȝ vita ꝛc̃.poterũt me ſepare a charitate dei ꝛc̃.
He ſũt p̃cioſe generatões q̃bꝫ gl̃ioſa v̾go p̃mittit ſe adĩplere trãſeũtes ad ſe.Unð
dič.Trãſite ad me oẽs q̃ ꝯcupiſcitꝭ me ꝛ a generatõibꝫ meis implemĩ.Et hec oĩa
multis alijs modis exponunť.
Et nota q̃ dilectio eſt ad p̃mioꝝ acq̃ſitionẽ.Timor ad acq̃ſitorũ ꝯſuatõnez.q̄ ſič F
dr̄ Eccĩ.i.Timor dñi ſcientie religioſitas.Religioſitas cuſtodiet ꝛ iuſtificabit cor
ꝛc̃.Iſa.xxxiij.Timor dñi ipe theſaurꝰ eiꝰ.Agnitio ad deſiderij inflãmatiõem.vt
q̃ð agnoſcimꝰ ampliꝰ appetamꝰ.Spes q̃ nõ ꝯfundit.Ro.v.ad ꝯfirmatõem.
Iſte autẽ generatões ſunt ille emiſſiones de quibus legitur Canti.iiij.que ab ea q̃
ſi riui a fonte inceſſanter et abundanter p̃cedunt.Quere in principio orti cõcluſi.
libro.xij.particula.i.verſu primo.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Aliter. In h̄ q̄ beata ꝟgo inuitat nos ad generatões ſuas/ monet nos ad mot⁹ con G
templationis ẜm q̄druplicē materiā ei⁹. ſ. q̄d appetendū. q̄d ſugiendū. q̄d credēdū.
q̄d ſperandū. Appetend⁹ eſt de⁹. ſugiēdū peccatū. timēda gehēna. ſperāda celeſtꝫ
patria. Dilectio mouet ad petendū. timor ad ſugiendū. agnitio ad credendū. ſpes
ad ſperādū. Hoꝝ ꝗtuor dicit ſe matrē. ſ. [pulcre dilectōis] quam a deo dāte acce
pit et in lucē emiſit. Pulcra dilectio eſt/ nihil ſub deo diligere. quia q̄cūqꝫ mō tan
gant ſtercora inficiūt. Ideo oīa reputauit vt ſtercora vt chriſtū lucrifaceret. Phil.
iij. Siq̄dem abrahā yſaac et ceteri ſancti. Sara et rebecca et cetere ſctē mlieres
veteris teſtamēti habuerūt ſanctā dilectōem. nō tamen pulcrā oīmoda pulcritudi
ne. q̄a amor eorū diuiſus fuit. et ita nō vſqꝫquaqꝫ pulcer. q̄r [qui tāgit picē] .i. tē/
poralia p̄ amorē [inq̄nabit̄ ab ea] aliq̄ inq̄natōe. Sed amor marie fuit pur⁹ q̄r in
diuiſus. q̄r tp̄alia plene ꝯtēpſit. et in nullo ab eis fuit coinq̄nata. et ſimiliter virgi
nitatē p̄ma vouit. et ideo dicit̄ [mater pulcre dilectōis] quā adinuenit et in lucē
emiſit. ſicut mater pueꝝ quē ꝯcepat. Sicut eni filiū poſtea ꝯcepit de ſpūſctō. ſic
et ꝓpoſitū virginitatꝫ et paupratꝫ p̄us concepat de ſpūſctō. Itē Nō tetigit picē.
id ē carnē ne inq̄naret̄ ab ea. Eccī. xiij. ſed in carne vixit p̄ter carnē. et in mūdo ſu/
pra mundū. Aſſumpſit eni pēnas vt aq̄le. Iſa. xl. id ē virginitatē et volūtariā pau
ꝑtatē. et volauit ſup pennas vētoꝝ. Ps. xvij. id ē. patriarchas et ꝓphetas. Ipa ē ei
mlier cui date ſunt due ale. ſ. virginitas ⁊ pauptas. Apoc. xij. vt fugiat a facie ſer
pentis q̄ p̄mā mlierē maledictōi ſubiecit. Gen. iij. In dolore paries. Ideo dictū
eſt ei Lu. i. Benedicta tu i mlierib⁹. Eſt etiā [mater timoris] docēs fugere qđ fu H
giēdū ē. et eſt [mater] q̄r hec emiſit in lucē. q̄r ipa p̄ma nō ſolū peccatū ſꝫ etiā occa
ſiones peccatoꝝ declinauit. Qđ ptꝫ p̄ h̄ q̄ magnificata p̄ ꝯceptū filij dei/ ſe hūili/
auit in obſequm elizabeth Lu. i. implēs illđ Eccī. iij. Quāto magn⁹ es/ hūilia te
in omnib⁹. Ideo đr porta clauſa. ſ. occaſiōib⁹ pctōꝝ. Eze. xliiij. Ideo ſicut dicit̄
Naum. i. Nō adiecit vt ptrāſiret p̄ eā belial. ſed vniuerſus interijt. Quia ipa con
triuit caput ſerpētꝫ. Gen. iij. id ē. etiā initiū temptatōis. ſignata p̄ iabel. q̄ iudic. v.
malleo timoris ꝑcuſſit caput ſyſare. et p̄ iudith q̄ caput holofernis āputauit. Iu/
dith. xiij. [Et agnitōis] .i. reuelate fidei. q̄. ſ. fidei reuelatio ab ipſa et i ipa facta ē. I
q̄r ipa dedit exemplū credendi qđ credēdū eſt. q̄re dictū eſt ei Lu. i. Btā q̄ credi/
diſti. Ipa eſt ei luna exēplo fidei mūdū tenebroſū illuminās Vn̄ Cāti. vi. Pulcra
vt luna. Et ſtella/ exemplo fidei magos ad chriſtū adducēs. Mat. ij. Ipa etiā au
rora terminās noctē infidelitatꝫ. et diem. i. lucē fidei adducēs. Ipa etiā mater ſo/
lis iuſticie. Malach. iiij. Et lucerna grē et fidei poſita ſup cādelabꝝ. Matth. v.
Et ideo mater agnitōis. [Et ſancte ſpei] Quia exēplo ſue ſpei docuit q̄d ſperan/ K
dū. Nouit eni q̄ vnū eſt neceſſariū. Lu. x. Et q̄ p̄mo q̄rendū eſt regnū dei. Mat.
vi. Et ꝓpter hoc vnā petijt a dn̄o. Hec eſt eni luna a qua incepit dies feſt⁹. Ec/
cli. xliij. Dies feſtus/ dies eternitatis. In ipa eni fuit initiū diei feſti. q̄r oīa terre/
na ꝯtēpſit ſupnis inhiās. Propter h̄ exemplo ſue ſpei fuit nobis [columna nubis
in die] .i. in pſpitate. [et ignis in nocte] aduerſitatis. Fuit etiā exemplū nō ſolū
ſpei ſed et [ſctē ſpei] .i. imobilis. Cadentib⁹ ei ſtellis de celo. i. diſcipul' a fide. ⁊ di
cētib⁹. nos aūt ſperabam⁹ ⁊c̄. Lu. vlti. ipa ſola remāſit fixa i firmamēto. i. chriſto.
q̄ eſt firmamentū diuidēs aq̄s ab aquis Gene. i. Nō eni extincta eſt in nocte dn̄i
ce paſſiōis lucerna ei⁹. i. fides. Vel dicit̄ [mater ſancte] .i. firme [ſpei] q̄r dat grāꝫ
ꝑſeuerādi in bono. Vel mater [ſancte ſpei] q̄r ꝯtraria eue q̄ male ſperauit q̄ fieret
vt deus. et ideo mortua. Sed hec [mater eſt ſancte ſpei] q̄r vitā gignēdo mortꝫ ſē
tentiā reuocauit. ſignificata p̄ heſter. v. q̄ mortis ſententiā reuocauit. Itē ꝓpter h̄
etiā dicit ipa eodē capitulo. [In me omnis ſpes vite ⁊ ꝟtutis. Oīs ſpes] q̄r ſpes
omnis boni. Bonū duplex. qđ eſt finis. ſ. vita. et qđ eſt ad finem. ſ. virt⁹. Et ipa ē
[ſpes vite] q̄r p̄ ipam ſperam⁹ habere vitā. [et ꝟtutꝫ] .i. ꝯſtātie. q̄ſi dicat. [In me
eſt omnis ſpes vite] habēde et ꝯtinuāde. In ipa eni eſt ſpes nr̄a [ſpes. ſ. vite ⁊ ꝟtu
tis] p̄ fiduciā impetrādi. quia ipa eſt arc⁹ in nubib⁹ in ſignū iuſtificatōis. Gene. ix.
q̄r iuſtificati p̄ eam aſcendūt.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Aliter.[In me oĩs ſpes]In ea eĩ eſt [oĩs ſpes]canticꝫ ꝛ nr̃a. Vel[omnis ſpes]q꜡ L
in alio nõ ē ponēda ſpes ꝙ̃ in chriſto et maria. Maledictus enĩ hõ q̃ ɔfidit ĩ ho/
mine. Hiere.xvij.[Vite]eterne habēde.[et ꝟtutĩ]vie q̃ pugnaꝛ ɔ̃ vicia. Vel [oĩs
ſpes vite. Ante natiuitatē enĩ btē marie regnabat mors in mũdo q̃ a p̄mis penti/
bus ĩtroducta ē.q̃ manibꝫ ꝛ ꝟbis accerſierũt illã. Sap.i. Per mariã ꝟo q̃ chriſtũ
genuit ſuffocata eſt mors. Vñ chriſt⁹ dicit Oſee.xiij. Ero mors tua o mors.
Aliter. Hec ꝟba ꝟe potuit dicere maria poſtꝙ̃ ɔcepat ſaluatorē. Quaſi diceret[In M
me]ē ille p̱ carnis aſſumptõeꝫ.a q̃ eſt [oĩs ſpes vite]triplicis[vite]nature[vite]
gr̃ie[vite]gl̃ie[et ꝟtutis]Quia ipe eſt q̃ dat laſſo ꝟtutē. Iſa.xl.ꝛ his q̃ nõ ſũt forti
tudinē ꝛ robur mł'tiplicat. Vel [In me ē ſpes oĩs virtutis]q꜡ habuit in ſe omneꝫ
virtutē theologicã et cardinalē. Quas,etiã ꝟtutes ſperãtibꝫ ĩ ſe ſũmiſtrat ſuis ora
tõibꝫ et exẽplis. Debem⁹ igiꝛ beate ꝟgini ſpem.q꜡ ſicut dꝛ p̱abo.xxix.[Qui ſp̱at
in dñã]i.mariã.q̃ ſyriace interp̄taꝛ dñã [ſubleuabiꝛ]i.ſurſum leuabiꝛ.et hoc ĩ p̄/
ſenti et in futuro. Surſum leuabiꝛ.i.ſup̄ carnē mundũ et diabolũ p̱ gr̃am in p̄ſen
ti.ſurſum leuabiꝛ p̱ gl'iam in futuro.

De pulcritudine chriſti

Aliter.[Ego mater pulcre dilectõnis ꝛc̃.] Nota ꝙ q̃ttuor dicit q̃ poſſunt et debent N
referri ad filiũ q̃ pulcerrim⁹ ē et ſumme diligend⁹.ſol⁹ timẽd⁹.omni ſtudio agno
ſcẽdus.ꝛ in q̃ ſingulariter ē ſperãdũ. Dicit g̃.[Ego mater pulcre dilectõis]i.chri
ſti q̃ eſt pulcer. Vñ ad heb.i. Qui cũ ſit ſplẽdoꝛ gl'ie ꝛc̃. et h̃ ꝓpe ſ̃m diuinitatem.
Et in p̄s.[Specioſus forma]nõ ſolũ[p̄ filijs hoĩm]ſed etiã p̄ milibꝫ angeloꝝ. Di
cunt enĩ q̃dã ꝙ tãta erat ei⁹ ſpecies ſ̃m hũanitatē q̃nta apparuit in trãſfiguratõ/
ne.ſꝫ deſpicabil' hoĩbꝫ apparebat.qꝺ nõ dicim⁹ aſſerẽdo ſꝫ recitãdo. Itē Sapiē
vij.[Candoꝛ eſt lucꝫ eterne et ſpeculũ ſine macula]ſ̃m deitatē.i. Pe.i. In quē de
ſiderãt angeli ꝓſpicere. Et cui⁹ pulcritudinē ſol et luna miraꝛ.et h̃ q̃ ad diuitatē.
Item[Ipe eſt ſpecioſus forma p̄ filijs hoĩm.p̄s.xliiij.et candid⁹ et rubicũd⁹]Cã
ticoꝝ.v. Hoc quo ad humanitatē.
Dilectõnis]Chriſt⁹ emphatice diciꝛ dilectio.q̃ſi duos ligãs.quo ad duas naturas. D
ſcꝫ deũ et hoĩem.et hoĩem aſſumptũ deo ĩ vnitate pſone q̃ñ verbũ caro factum ē.
Per dilectõeꝫ enĩ quã habuit ad genus hũanũ colligauit ſibi naturã hũanã. q꜡ di
lectio ē diligentꝫ et rei dilecte q̃ſi q̃dam vnio potiſſimũ in bonis.et naturaliter il
lud qꝺ amaꝛ in ſui naturã ſuũ ɔuertit amatorē. Per dilectiõem etiã quã habꝫ ad
nos colligat nos ſibi ꝑpi.q꜡ q̃ adheret deo vn⁹ ſp̃us eſt cũ eo.i. Choꝝ.vi. vnitate
ſcꝫ amoris ꝛ gr̃e. Unde p̄s. Mihi adherere deo bonũ ē ꝛc̃. Per dilectõnem etiã q̃
diligit hoĩem colligat ipm hominē ſibi ꝑpi.et q̃ſi cõglutiat ne diffluat p̱ vicia ꝛ pec
cata.[Coꝛ enĩ fatui]i.pctõris[q̃ſi vas cõfractũ. Ecci.xxi. Vł' etiaꝫ[pulcre dilecti
onis]i.chriſti.vt ſup̄dictũ eſt. q̃ ſolus pulcre diligit.et a q̃ habeꝛ pulcra dilectio.
Ipe enĩ charitas ē.i. Ioh.iiij.g̃ pulcra dilectio.q꜡ charitas forma eſt et deauratu
ra ſiue pulcritudo virtutũ. Vel ideo maria dꝛ[mater pulcre dilectõnis]q꜡ dilecto
res et amicos ſuos chriſto filio ſuo q̃ eſt pulcerrim⁹ ſil'es facit.ſil'itudinē filij ĩ eiſ

De theophilo

p̱ gr̃am refigurãs.quã peccãdo amiſerãt. Qꝺ apparuit in theophilo.q̃ poſtꝙ̃ re/
cõciliatus ē filio matre mediãte ſũpta ſacroſctã cõmũiõe facie reſplenduit vt ſol.
Et timoris]i.chriſti.q̃ ſol⁹ timẽdus eſt. Vñ ipemet dicit Matt.x.[Nolite timere N
eos q̃ occidunt corp⁹] Multo minus g̃ timẽdi ſunt q̃ tollũt famã vel tp̱alē ſub/
ſtantiã aut aliq̃d hmõi.[Sed eũ timete q̃ corp⁹ et animaꝫ p̄t mittere in gehẽnã]
Sũme etiã ſp̱ timendũ ē ne chriſt⁹ peccãdo amittaꝛ. De⁹ enĩ interp̄tatur timoꝛ.
Quare dixit poeta. Prim⁹ in orbe deos fecit timoꝛ. De h̃ timore.i.de deo diꝛ ia
cob ad laban Geñ.xxxi.[Niſi de⁹ abrahã et timoꝛ yſaac].i.de⁹ yſaac affuiſſꝫ mi
hi ꝛc̃.] Ecci.xxxij.[Alien⁹ et ſup̱bus nõ p̱timeſcit timorē]i.deũ.diꝛ glo.q̃ timoꝛ
eſt et amoꝛ fideliũ. Vel [nõ p̱timeſcit timorē].i.deũ eterna ſupplicia cõminantē.
Et agnitõis]Chriſt⁹ eĩ diciꝛ agnitio emphatice.q꜡ ſol⁹ nouit oĩa. et q꜡ ſol⁹ dat g̃/ A
tiam vere agnitõis. Deus enĩ interp̄tatur videns. Et eius oculis nuda ꝛ apta ſũt
omnia. Ad hebre.iiij. Oculi enĩ eius multo pl⁹ lucidiores ſup̱ ſolē. circũſpiciẽtes
omnes vias hominũ. Ecci.xxiij. Hanc autoritatē habuiſti optime expoſitã li.i.

ca.vij.benedict⁹ fructus vētris tui.poſt mediū capituli. Dicitur aūt chriſt⁹ agni-
tio ab agnoſcēdo actiue.qꝛ cū chriſt⁹ īmolaret in cruce/agnouit patrē obediētia.
matrē cuſtodia.familiā miſericordia. Patrē agnouit obediētia dicēs. Pater ñ mea
volūtas ſed tua fiat. Lu.xxij. Matrē cuſtodia/aſſignans eā iohi vbi dixit. Mu-
lier/ecce fili⁹ tuus. Joh.xix. Familiā miſicordia/cui⁹ peccata.i.penā peccatoꝝ
miſericorditer ꝑtulit in corpe ſuo ſup lignū.i. Pe.ij. Et ideo dicit agnus ab agno
ſcēdo.vel ab agnon qđ eſt piū. Sicut enī agnus ſolo balatu matrē agnoſcit.ꝛ ſta
tim accurrit ad eā.ſic chriſtus vidēs matrē ſuā iuxta crucē accurrit ad eam pie cō
paſſionis affectu.et eā diſcipulo ꝯmendauit. Agnitio etiā paſſiue.qꝛ mater agno-
uit filiū crucifixum cū omnes apl'i fugerent.et ꝑſeuerauit cum eo.

Et ſancte ſpei.] Chriſtus enī eſt ſpes nr̄a. Unde ps. Dñs ſpes mea a iuuētute mea. R
Et eſt ſancta ſpes.i.immobilis et firma.qꝛ firmiter et īmobiliter ſperādū eſt ī eo.
Unde ps. Sperate in eo oīs cōgregatio populi. Item. In te dñe ſperaui nō ꝯfū
dar ineternū. Gene.xlix. Ipe erit expectatio gentiū. Abac.ij. [Si morā fecerit ex
pecta eū] ꝑ longanimitatē ſpei[qꝛ veniēs veniet. Ueniēs] in ꝑmo aduentu ad cō
ferendā virtutē.q̄ eſt ad finē. [Ueniet] in ſecūdo ad conferēdā vitam eternā q̄ ē fi
nis. Ideo dicit ipe. [In me oīs ſpes vite et virtutis. Ul' [oīs ſpes] .i.ſpes oīnis
boni ꝑſentis ꝑ collationē gratie.et futuri ꝑ remuneratōez glorie.quia grām ꝛ glo-
riā dabit dñs. Uel [oīs ſpes] antiquoꝝ et modernoꝝ. Et bū dicit[in me.]qꝛ male-
dict⁹ hō q̄ cōfidit in hoīe.ſe ſcʒ vel alio. Hiere.xvij. [Uite] eterne[et virtutꝭ] vie q̄
pugnat ꝯ vicia. Ideo chriſt⁹ compat flori.ſine quo nō habet ſpes fruct⁹.nec ſine
gratia eius boni aliq̄d ſperandū eſt. S

Sperandum eſt in chriſto

Quia largiſſim⁹ eſt dans omnibꝫ affluēter et nō improperās. Jaco.i. Uñ heſter.ij.
Dedit aſſuer⁹ munera ſm magnificentiā principalē.

Quia dat tpalia ad ſuſtentatōez electoꝝ.et eterna in remuneratōem. Sed reprobis
dat tpalia hic in remuneratōnē. Unde de ipis dicit Matth.vi. Amē dico vobis/
receperūt mercedē ſuā. Ideo dicit đ ipo ꝓuer.iij. Lōgitudo dieꝝ in dextera ei⁹.et
et in ſiniſtra illi⁹ diuitie et gloria.

Quia hortat nos ad petendū. Uñ Matth.vij. Petite et dabit vobis. Johis.xvi.
Uſqꝫ modo nō petiſtis q̄cq̄ꝫ ꝛc̄.

Quia plus dat q̄ꝫ petat. Uñ dixit latroni petēti memoriā ſui cū veniret in regnuʒ
ſuū. Amen dico tibi/hodie mecū eris in ꝑadiſo. Lu.xxiij.

(margin: Sperandum eſt ī chriſto)

Aliter. [Ego mater pulcre dilectōis ꝛc̄.] Poſſunt eſſe ṽba virginis poſtq̄ꝫ ꝯceperat T
ſaluatorē enumerātis bñficia maternitatꝭ ſue.vel enumerātis virtutes ſuas q̄bus
idonea facta eſt ad generādū ſaluatorē. Dicit ḡ. [Ego mater pul.dile.] Pulcra di
lectio charitas virginis qua deū dilexit.quā nō maculauit cōtagiū peccati. [Et ti
moris] quia in ea ꝑparauit locū creatori et ſpūiſancto.generās in ea hūilitatē. qū
expauit excellentiā angelice ſalutatōis. Unde dixit ei angel⁹. Ne timeas maria ꝛc̄.
Et tūc impletū eſt in ea illud Iſa.lxvi. Ad quē reſpiciā niſi ad paupculū et ꝯtritū
ſpiritu et trementē ſmones meos. [Et agnitōis] in qua notat fides. Nam ꝑ fidē
q̄ notat ibi.fiat mihi ꝛc̄.concepit filiū dei.et agnouit ꝑ expientiam ea que ꝑus cre
diderat. Unde dictū eſt ei Lu.i. Beata que credidiſti qm̄ ꝑficient ea q̄ dicta ſunt
tibi a dño. [Et ſancte ſpei] quam conſtat eā habuiſſe cū rñdit. Ecce ancilla dñi fi-
at mihi ſm verbū tuū. Niſi enī credidiſſet.et ſperaſſet poſſe fieri et futurū eſſe qđ
ei dicebatur.nō ita reſpondiſſet.

Itē Beata virgo dicit mater gratie. Mater/q̄ſi principiū ꝯceptōis habens abalio. V
qꝛ dñs ī ea creauit toti⁹ ſpūalis boni plenitudinē.quā ipa tanq̄ꝫ mater emiſit ī lu-
cē. Ideo dicit. Fecit mihi dñs magna q̄ potēs ē. Ideo etiā dicit ipa. [In me oīs
grā] .ſ.opans.coopans.et ꝯſūmans. Et nota ꝙ ſic ordināda eſt lr̄a. In me oīnis
grā vite vel vie ꝛ veritatis. Et eſt iſtđ omnis dyaſirticū.vt poſſit dici.oīs grā vel
gratia omnis vite vel vie. Uel [oīs grā] .i.omne id qđ facit gratioſū. Uel [omnis
gratia] quia chriſto deſcendente in virginē deſcendit in eam omnis plenitudo ca

riſmatũ. Et de illa plenitudĩe omnes recep'm⁹ grãm ꝓ gratia. Joh. i. Cũ enĩ ſup
chriſtũ reqeſceret ſpũs dñi. ſpũs ſapiẽtie et intellectus. ſpirit⁹ ꝯſilij et fortitudis.
ſpiritus ſcie et pietatis. et repleret eũ ſpũs timoris dñi. Iſa. xi. et chriſt⁹ reqeſceret
ĩ ea. ſicut dicit de ipſa. hec reqes mea. hic habitabo ꝛc. ꝯſtat ꝙ ſeptem dona ſpũſſan
cti reqeuerũt in ea. et ipſam vſqꝫ qqꝫ repleuerũt. Iſa. lxvi. Sup quẽ reqeſcet ſpũs
meus niſi ſup humilẽ ꝛc. Vite ꝛ veritatis i. chriſti q̃ eſt vita et veritas. Johan. X
xiiij. Vel intrãſitiue Omnis gratia q̃ eſt vita et ꝟitas. Vel Oĩs grã effectiua vi
te et veritatis. Vel Omnis grã vite q̃ nunc ẽ ꝛ future. et in hoc breuiter oĩa colli/
git. et in ſe nihil boni deeſſe oſtendit. ad hanc vitã vel futurã ptinens aut neceſſa/
riũ. Vel vie et ꝟitatis Alia lrã vere. ſ. vie que ducit ad vitã et veritatꝫ q̃ docet
viam illam. Vel moraliter. Omnis grã vite actiue et cõtẽplatiue. Unde ſignat
ꝑ martham et mariã Lu. x. Lege anſelmũ quomodo vtraqꝫ vitã impleuit in ſe. in
illa omelia. Intrauit ieſus in quoddã caſtellũ ꝛc. Vel vite innocẽtie et peniten
tie. quib⁹ duob⁹ aĩa ſpũaliter viuit. Vel vite triplicis. Eſt enĩ triplex vita. Vege
tabilis. ſenſibilis. et ratõnalis. Vita vegetabilis eſt incipiẽtiũ viuere ꝑ fidẽ et cha/
ritatẽ. qꝛ ipſi q̃ſi plante viuũt vita gratie et creſcũt. ſed ſpũalia nõdũ ſentiũt. qꝛ ani
malis hõ nõ ꝑcipit ea que ſunt ſpũs dei. i. Chor. ij. Simile. i. Regũ. iij. Samu/
el necdũ ſciebat dñm. Vita ſenſibilis ꝓficientiũ. qui guſtãt dona dei. ſed nõ diſcer
nẽdo que ſint illa bona. Gene. xlix. yſachar aſinus fortis. vidit reqem ꝙ eſſet bo
na. Vita ratõnalis ꝑfectorũ. qui ꝑ ꝯſuetudine exercitatos habẽt ſenſus. Heb. v.
Qualis erat iacob. Gene. xxxij. dicẽs. Vidi dñm facie ad faciẽ ꝛc. Omnes grãs
iſtas habuit maria ſꝑ excellenter. Et veritatꝫ Triplex eſt veritas. Cordis. oris.
et opis. contra triplex ve. qđ eſt vanitas. falſitas. ſimulatio. In ipſa aũt fuit gratia
omnis veritatꝫ qꝛ habuit veritatẽ cordis ſine vanitate. Veritatẽ oris ſine falſita
te. Veritatẽ opis ſine ſimulatiõe. Vel ſꝫm illã lrãm. In me omnis grã vie Et ẽ Y
iſtud omnis dyaſirticũ. q̃ſi dicat. In me eſt oĩs gratia oĩs vie. Eſt eĩ triplex via
ad ſalutẽ. Virginalis. Cõiugalis. Vidual. In ꝑma virginitas cũ ſterilitate. In
ſecũda fecũditas cũ corruptõe. In tercia pietas cũ ſollicitudine terrenoꝝ. Sed in
iſta ꝟgine fuit grã omnis vie q̃ ducit ad ſalutẽ. quia fuit virgo ſine ſterilitate. Fe
cunda ſine corruptõe. Pia ſine ſollicitudine terrenorũ. Vel ideo dicit. In me oĩs
gratia vite et ꝟitatis vt oſtẽdat ſe immunẽ a gratia mortis et falſitatis. de q̃ dicit
puer. in fi. Fallax imago et vana eſt pulcritudo. Sic expone Fallax imago i.
glia laudis hũane. quia nullus ꝯſequit qđ illa ꝓmittit. et vana eſt pulcritudo ca
ſtitatis ſine hũilitate. Vel exterior ſine interiori. Vel opis exterioris ſine recta in/
tentõe et dei timore. q̃ eſt initiũ ſapiẽtie et cuſtos virtutũ. Aliq̃ libri habẽt. Fal/
lax gratia qua mũdo gratioſi ſum⁹. Nõ enim eſt niſi q̃dam ꝓditio. ſicut oſculuꝫ
iude q̃ tradidit filiũ hominis. Lu. xxij. Et nota ꝙ q̃dã calũniati ſunt ꝟbum iſtđ. Z
Maria mater gratie. cũ ſola trinitas ſit mater grẽ. Quib⁹ dici poteſt. ꝙ hũanitas
chriſti cui⁹ ipſa eſt mater appellat gratia. ad Heb. ij. Gratia dei i. filius humana
tus ꝓ oĩb⁹ guſtauit mortẽ. Et dꝛ chriſt⁹ grã. vel qꝛ grãt dat. vl' qꝛ grãt dat⁹ ẽ nob a
patre. Pro omnib⁹ dicit. quia fuit ꝑciũ ſufficiens. licet nõ efficiẽs. Sequitur ĩ
autoritate. In me oĩs ſpes vite ꝛ ꝟtutis. Petrus mãducator. Nã ſicut ꝑ illã
accepimus grãm vite q̃ nũc eſt. ita ꝑ illã habem⁹ ſpem vite que futura eſt. et habi
turi ſumus fructũ glorie q̃ ſemꝑ duratura eſt.

Petrus mãduca/tor

Item Maria mater vite. ſ. chriſti. qua viuũt vniuerſi. quã dũ ex ſe genuit nimi AA
rum omnes q̃ ex ea victuri ſunt quodãmodo regenerauit. Et ſi enĩ carnalit ge
nuit vnicũ filiũ. in eo tamẽ ſpiritualiter mater effecta ẽ magne multitudĩs filio
rum. quoꝝ primogenit⁹ chriſt⁹. Ad roma. viij. Vñ ſignificãter dictũ eſt Luce. ij.
Peperit filiũ ſuũ primogenitũ. Ipſa eſt enĩ anna q̃ prius ſterilis quo ad ꝓpoſitũ
virginitatis ꝑpit hoc modo plurimos i. Regũ. ij. Ideo dicit Eccĩ. xxxvi. Iſ
rahel i. fidelis populus deũ cõtemplãs quẽ coequaſti i. ꝑ fidem vniſti vel co/
heredẽ feciſti primogenito tuo i. chriſto. qui eſt ꝓmogenit⁹ mortuorũ i. reſur/
rectio et princeps regũ terre Apoca. i. Sicut enim eua dicta eſt mater omnium

viuentiū vita nature. Gene.iij. ſic maria mater omniū viuentiū vita gratie. Eua eſt
interpratur vita aut mater viuentiū. Ipa etiā ꝓpter hoc figurata eſt ꝑ ſaram. q̄ li
cet nō niſi vnicū filiū carnaliter pepit abrahe. cui dixerat dn̄s Gene .xxi. in yſaac
vocabit̄ tibi ſemen. tamē mater dicta eſt toti⁹ populi iſraelitici. Unde Iſa.li. dicit̄
iudeis. Attēdite ad abraham patrē veſtrū. et ad ſarā que pepit vos. Sic et maria
nō peperit carnaliter niſi vnū verū yſaac. id ē. chriſtuꝫ q̄ eſt riſus noſter ⁊ gaudiuꝫ
noſtrū ⁊c. vt ſupra. Ipa etiā mater vite. Sed eua fuit mater mortis. quia ꝑ eā vi-
ta quam habuim⁹ nobis ablata. ſed ꝑ mariā reſtituta eſt. Nā maria portauit vitā
et aperuit nobis portā vite. Unde. Paradiſi porta ⁊c. Et ad vitā viā nouā oſten-
dit. vouens virginitatē. et h̄ ꝑ exemplū. Unde ipi conuenit qđ de filio dicit Mi-
cheas .ij. Aſcendet pādens iter ante eos. Uita enī eius ſemꝑ fuit in aſcenſu . ⁊ vbi
ipa regnat cum filio ſuis orōibus introducit peccatores .
Item. Alio modo vita recta maria ꝑ exemplū. vita beata fili⁹ eius. Quia ſicut d̄ ma BB
ria natus eſt chriſt⁹. ſic de vita recta ꝑ gratiā naſcitur vita btā ꝑ glīam. Precedūt
enim rectitudo. iuſticia. meritū. ſequunt̄ btitudo. glīa. p̄miū. Singula ſingul̄.
Item Maria mater noſtra quā vident̄ filij ſui cognoſcere dictāte ipis q̄dam natu- LL
rali pietate fidei. vt ad inuocatōnem nois eius primo vl̄ maxime refugiant ī oibꝫ
neceſſitatib⁹ et ꝑiculis. tanq̄ꝫ paruuli ad ſinū matris. Et habet hec mater q̄ſi duo
vbera. q̄ petimus ad ſugendū. cū dicim⁹. Nos culpis ſolutos ⁊c. Hec ſunt man-
ſuetudo cordis ꝯtra ſupbiā. et puritas carnis ꝯ luxuriā. Uel vbera ei⁹ miſericor-
dia ⁊ oratio. q̄bꝫ nutrit nos. Ut dici poſſit. Iacta cogitatū tuū ī dn̄a noſtra. ⁊ ipa
te enutriet. Itē ipa eſt mater ſurgentiū a peccato. alioq̄n niſi ꝑus a petō ſurrexerꝫ.
nunq̄ꝫ de hac matre poterꝫ glīari. Prouer. in fi. Surrexerunt filij eius ⁊c.

Maria amica Titulus ij.

AMica] Unde totiēs in cañ. appellat̄ amica et dilecta. Et hoc multiplici ra A
tōe. Et dicit̄ amic⁹ vel amica q̄ſi amoris conſors . vel q̄ſi animi cuſtos. Uel
Iſidor⁹ ſcḋm iſidor ab hamo. i. a cathena charitatis. Unde et hami dicunt̄ q̄ teneāt
ſe inuicē. Itē amicus ab a qđ eſt ſine et mene qđ eſt defect⁹. Sol⁹ enim ille v̄e eſt
amicus. q̄ in neceſſitate nō deeſt amico ſuo. B

Maria amica chriſti

Quia magno zelo ab eo dilecta. Unde de ea dicit chriſt⁹ Zacha .i. Zelatus ſū hie-
ruſalē et ſion zelo magno. Mariā. ſ. deſignatā ꝑ hieruſalē et ſion multiplici rōne.
Ipa eniꝫ hac de cauſa dſignat̄ ꝑ heſter. quā rex aſſuerus amauit ſuꝑ omnes muli
eres. Ideo etiā de ipa dicit̄ Sap. viij . Omniū dn̄s dilexit eā. Precipue aūt ratō-
ne humilitatꝫ dilecta eſt a dn̄o. Unde ī figura ei⁹ dixit lya Geñ. xxix . Uidit dn̄s
humilitatē meā. nūc amabit me vir meus.
Quia nō ſeruiēs in timore ſed in vinculo charitatꝫ . nullū aliud emolumētū q̄rens
et ſua dilectōne q̄ꝫ ipm dilectū. Uñ dicit Cañ. ij. [Dilectus me⁹ mihi.] q. d. Ipe
ſolus ſufficit mihi. nihil aliđ q̄ro. Ideo etiā dicit Cañ. iij. [Inueni quē diligit aīa
mea] i. intima volūtas et affectio mea. [tenui eū nec dimittā] Propter hoc etiam
debet ipa appellari amica cordial̄. Qđ bene apparuit in paſſiōe vnigeniti ſui. cuꝫ
matris aīam gladi⁹ filij ꝑtrāſiret. [Omni] enī [tpe] i. tam in ꝓſpis q̄ꝫ aduerſis [di
ligit q̄ amicus eſt.] puer. xvij.
Quia cōſcia ſecretorū ipius . Quod manifeſte patuit in incarnatōe. quādo ꝯſiliū ſu C
um de redēptōe generꝫ humani ꝑus ei reuelauit q̄ꝫ alicui ſpirituū beatorū excepto
Bern̄. gabriele. ſicut dicit btūs bern̄. Qui ſcꝫ gabriel tante inter ſuos fuit excellētie vt ta
li nomie dign⁹ haberet̄ et nūcio. Uñ cū magiſter H. de ſctō victore q̄ſiſſet a ſctō
bernardo vnde h̄ diceret. r̄ndit. Q; vnuſq̄ſqꝫ in ſuo ſenſu ſecurus abūdat. vbi vel
certe ratōi vel manifeſte autoritati qđ ſentit̄ nō obuiat. Non enī marie caro ⁊ ſā-
guis reuelauit myſteriū eternis tēporib⁹ tacitū. ſed pater qui eſt in celis filiū ſuuꝫ
ei patefecit per angelū. Hoc etiā apparuit qñ beate virgini annunciauit angelus
cōceptū elizabeth. Luce. i. Decebat enī vt verbū mox diuulgandū vbiq̄ꝫ. pri⁹ ſci
ret v̄go ꝑ angelū q̄ꝫ audiret ab homīe. ne mater dn̄i a cōſilijs filij videret̄ amota. ſi

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

eoꝝ que tam ꝓpe gerebant interim remãſiſſet ignara. Geñ. xviij. Nũ celare potero abrahã que facturus ſum? Amos. iij. Nõ faciet dominꝰ deꝰ vbũ/ niſi ꝑuſ reuelauerit ad ſeruos ſuos ꝓphetas. Multo fortiꝰ ſue matri q̄ magna eſt ꝓphetiſſa. ſicut patet in cantico ſuo. Jõ etiã mirat helyas. iiij. Regũ. iiij. q dñs celaſſet ab eo mortē filij hoſpite ſue. Jdeo etiã dicit dñs apl'is Joh. xv. Jam nõ dicã vos ſeruos. qꝛ ſeruus neſcit q̄d faciat dñs eiꝰ. Vos autē dixi amicos/ qꝛ omnia q̄cũq̧ audiui a patre meo nota feci vobis. Moraliter. Si vis fieri amicꝰ dei/ reuela ei conſilia tua. i. peccata. Unde pſal. [Reuela dño viã tuã et ſpera in eo et ipe faciet]. i. pctã tua dimittet. Jtē Para. xvi. Reuela dño opa tua/ ꝛ diriget cogitatões tue.

Tulliꝰ — Quia voluntatē ſuã diuine volũtati ꝑ omnia ꝯformauit. Jn hac enĩ ꝯformatione ſeu ꝯformitate vera amicicia certiſſime ꝯprobat. Vñ tulliꝰ. Jdem velle et idē nolle ea demũ amicicia ē. Hoc aũt ex toto corde fecit beata virgo. qñ itelligēs ꝑ angelũ q filiꝰ dei de ipa volebat carnē aſſumere/ ſtatim rñdit. Ecce an. do. fi. mihi ꝛc. D

Maria amica chriſti. — Quia amici ſui chriſti ꝑ oĩa p̄cepta adimpleuit. qd ꝓpriũ eſt amantiũ. Vñ Joh. xv. Vos amici mei eſtis ſi feceritis q̄ ego p̄cipio vobis. Similiter ipe chriſtꝰ p̄cepta et voluntatē adimpleuit matrꝫ. qñ deſcēdit cũ ill' nazareth et erat ſubditus illis. Luce. ij.

Quia filio ſuo ad mũdi redēptõem coadiutrix fideliſſima extitit. qñ filio dei de carne ſua virginali tunicã texuit. quã ꝑ ſalute omniũ deo patri in cruce ſacrificiũ obtulit in odorē ſuauitatis. Jdeo p̄dictũ fuerat Gene. ij. Nõ eſt bonũ hoiem eſſe ſolũ. faciamꝰ ei adiutoriũ. Jlla enĩ literalis eua viro ſuo nõ fuit in adiutoriũ. ſed potiꝰ ĩ deſtructoriũ. Jſtud melius inuenies li. iij. in decimo p̄uilegio marie. circa finem capituli.

Quia nec in pſpis aut aduerſis filiũ deſeruit nec ab eo deſerta eſt. Hõ ſignũ eſt vere amicicie. Vñ puer. xvij. [Omĩ tpe]. i. in aduerſis et pſpis [diligit q̄ amicus eſt] E

Dñs pariſienſis — re et noie. Vera enĩ amicicia eſt ũictura animoꝝ amantiũ. nõ ꝯtinuatio vel contiguatio ſed mixtura. q̄ nõ patit aliquod ꝑmixtorũ tangi q̄n totũ tangat. Vñ tulliꝰ Jdē velle ꝛc. Vera etiã amicicia nõ verbis ſed factis ꝯtrahit. Vñ. i. Joh. iiij. [Filioli nõ diligamꝰ verbo neq̧ lingua/ ſed ope et vitate]. i. vero ope. Jtē vera amicicia nõ beneficijs exteriorıbꝰ paſcit ſed amore. Vñ tulliꝰ. Hanc dicimꝰ veram amiciciã/ cuiꝰ fructꝰ totꝰ in amore eſt. Jdeo dicit Ecci. vi. [Si poſſides amicũ/ ĩ tēptatõe]. i. in aduerſitate eiꝰ [poſſide eũ]. Quaſi diceret. Si habes aliquē amicũ/ nõ dimittas eũ in tēpore aduerſitatis ſue. Sic enĩ fecit maria chriſto. et ſic poſſedit eum quãdo in vltima neceſſitate fuit. ꝛ nec amicus nec amica cũ eo remãſit qui aliquãtulũ nõ elõgaret ſe a fide ipius. excepta ſola virgine. Unde dicit filius patri. Elõgaſti a me amicũ et ꝓximũ. Jtē. Lõge feciſti notos meos a me ꝛc. Sed ſola maria vere credidit. et cum ipo ad pedes crucis remãſit. Jdeo dixit ipe in pſ. Singulariter ſũ ego donec trãſeam. Dicit etiã Jſa. lxiij. Torcular calcaui ſolꝰ. et d gētibus nõ eſt vir mecũ. Certe verũ eſt dñe q nõ eſt vir tecũ. ſed mulier vna tecũ eſt. que oĩa vulnera que tu ſuſcepiſti in corpe tuo. ſuſcepit in corde ſuo. Quere iſtud libro. i. ca. v. titulo. dñs tecũ. circa mediũ capituli. Nõ fuit deſerta a filio. quia tũc aſſignauit eam cuſtodiendã diſcipulo. implēs illud qd ei ꝓmiſerat. Non te deſerã neq̧ derelinquam. ad Heb. xiij.

Quid ſit vera amicicia — Tullius

Quia ꝓbata eſt in neceſſitate. Unde puer. xvij. Frater in anguſtijs ꝯprobat. Similiter dici poteſt de ſorore et amica.

Quia amicũ ſuũ chriſtũ in oĩb honorauit/ ei totũ attribuēs q̄cq̄d boni ab eo recepit. Vñ dixit. Fecit mihi magna q̄ potens eſt ꝛc. Quaſi diceret. Gr̃a dei ſum id qd ſum. Et hoc fuit ꝑ hũilitatē. qꝛ deꝰ a ſolis hũilibus honorat. Ecci. iij. Honorata eſt etiã ab eo. qñ exaltata ſuꝑ omnes choros angeloꝝ ad dexterã eius glorioſa reſedit.

Maria ſoror Titulus iij.

Soror. Unde dicit ei chriſtꝰ Cañ. iiij. Vulneraſti cor meũ ſoror mea ſponſa. Quere libro. v. titulo. v. d pulcritudīe oculoꝝ marie. Jtē Cañ. viij. dic A

maria cū magno deſiderio poſtulãs incarnatōem filij. ⌊Quis mihi det te fratrem
meū⌋ in humana natura⌊ fratrē⌋ etiã in legali doctrina. qđ exponit ſubdens⌊ Su
gentē vbera matris mee⌋ ſcȝ ſinagoge vel legis. cui⁹ tūc ſuxit chriſt⁹ vbera. ſcꝫ cū i ſe
impleuit legis ſacramēta. vel cū doctores interrogauit q̃ erant vbera ſinagoge.
Luce. ij. ⌊Quis⌋ inq̃m⌊ mihi det vt inueniã te ſolū foris et deoſculer te.⌋ Inueni
re deſiderat eū⌊ ſolū⌋ in diuina. ſ. natura. in q̃ ſolus eſt. et humanū nō habȝ cōſor-
tiū. Inuenire deſiderat eū ⌊foris⌋ vt nō ſolū eum cognoſcat in carnis ergaſtulo. ſȝ
vt i immēſitate deitatꝭ inueniat que nullo cōcludit̄ termino ⁊ omnia cōtinet ⁊ con
cludit. Et ipm ſic inuenire deſiderat vt oſculet̄ eū. vt videlicet vidēdo pſentē tan
q̃ꝫ facie ad faciem in eius amore delectet̄.

Maria ſoror B

Chriſti. q̃ fili⁹ eſt dei patris ꝑ naturã. et ipa ſpecialis. imo ſpecialiſſima filia eiuſdȝ
patris ꝑ gratiã. et tãto ſpecialior chriſti ſoror quãto ipi duo vnus ſanguis et vna
caro. De quib. i. ad Cho. vi. ⌊Erūt duo⌋ chriſtus. ſ. et maria ⌊in carne vna⌋ vgi
nali. Itē ipa ſoror chriſti ꝑ caſtiſſimã ſincerã ⁊ feruētiſſimã dilectōeȝ. que ſolet eſſe
inter fratrē et ſororē. Unde ipe dicit Zacha. i. Zelat⁹ ſum hieruſalem ⁊c. vt ſup̄ de
amica. Itē ſoror. quia coheres ei⁹ et cōmunicãs cum eo regnū patris. heres dei et
coheres chriſti. Ro. viij. Ergo ſoror ei⁹ ꝑ nature idētitatē ꝯformis et ꝯnatural̄ ei.
et hereditatꝭ eterne ꝯparticeps. Sūme etiã dilecta ab eo. qȝ nemo carnē ſuã odio
habuit. ſimile ſuo ſimili noſcit̄. et ab eo diligit̄. qȝ volatilia ad ſibi ſilia ꝯgregant̄.
Ecci. xxvij. Eodem. xiij. Oē aïal diligit ſimile ſibi. Et q̃nto maria nature mūdio
ris ⁊ morib⁹ et virtutib chriſto ſimilior. pl⁹ ab ipo diligit̄ q̃ſi ſpecialis ſoror.

Populi chriſtiani ꝑ naturã. qđ ſūma gloria eſt ipi populo chriſtiano ſi eſſet q̃ ad-
uerteret. habere. ſ. ſororē reginã angelorū et hoim. imo qđ plus eſt habere ſororem
ſpōſam patris. matrē filij. et amicã ſpūſſancti. reginã etiã celeſtis regni vbi plena
Maria ſoror riam habet poteſtatē q̃ſcunq̧ voluerit introducēdi. q̃cq̃d voluerit imperãdi. q̃cq̃d
a filio petierit obtinēdi. Iđ poteſt vere dicere cū filio Mat. in fine. Data eſt mihi
omnis poteſtas i celo ⁊ in terra. Ideo etiã dicit ecci. xxiiij. ⌊In hieruſalē⌋ ſupna
⌊poteſtas mea.⌋

Sodaliū chriſti. i. angeloꝝ. vel patriarchaꝝ et ꝓphetarū. q̃ dicunt de ea Cañ. viij.
Soror noſtra paruula ē et vbera nō habet. Iſtud inuenies libro. v. ti. xviij. de pul
critudine marie. vbi agit̄ de vberib vginis. in medio tituli.

Sanctorū angelorū ꝑ virginitatē. charitatē. et hūilitatē. et maxime ꝑpter celibat⁹ i
tegritatē. Ideo dicūt Cantic. viij. Quid faciem⁹ ſorori nr̄e in die qñ alloq̃nda eſt
⁊c. Quere titulo de vberib marie. li. v. titulo. xviij. in medio tituli.

Maria chariſſima Titulus iiij.

Chariſſima ⌊Uñ dicit ei ſponſus Cañ. vij. ⌊Quã pulcra es ⁊ q̃ꝫ decora cha
riſſima in delicijs.⌋ In hꝫ ꝙ bis q̃ritur ⌊q̃ꝫ pulcra⌋ ſit et ⌊q̃ꝫ decora⌋ ꝛ gemi-
nat̄ nomē pulcritudinis. deſignat̄ ꝙ ipa mirabiliter ineſtimabiliter et imen
ſurabiliter pulcra eſt et decora. Itē ⌊pulcra⌋ dicit̄ fide ⌊decora⌋ bona opatōne. Uel
⌊pulcra⌋ in virtutib q̃ ſpiritū illuminãt et exornant ⌊decora⌋ i virtutib q̃ carnem
venuſtãt et purificãt. ⌊Chariſſima⌋ ſpōſo ſuo ⌊i delicijs⌋ ſpūaliū chariſmatū. Ul̄
poteſt fieri ꝯparatio. vt dicat̄ ꝙ ⌊chara⌋ facta eſt toti trinitati qñ in vtero ſanctifica-
ta ⌊charior⌋ qñ vnigenito dei impgnata ⌊chariſſima⌋ qñ in aſſumptōe i ſponſi tha
lamū introducta. et glīa imortalitatꝭ coronata. Uel ⌊chariſſima⌋ qȝ vnigeniti ſui
ſanguine redēpta et chariſſime ab eo dilecta. Uel iđo dicit̄ ⌊chariſſima i delicijs⌋
ꝙ tanq̃ꝫ delicata mlier cibos groſſos faſtidiēs et ꝯmunes. nō poteſt guſtare niſi q̃
dam ſpecialia. ſic et ipa q̃cquid amaꝝ vel nociuum aïe reſpuēs delicijs ſupceleſti
bus tãtūmodo vacabat. q̃ ſic ꝯmedunt̄ vt ſemꝑ eſuriant̄. et ſic ſatiãt vt ſꝑ faſtidiū
tollant. Et hic eſt cib cibo melior. Ecci. xxxvi. ſcȝ filius dei. q̃ dicit. Qui edūt me
adhuc eſurient ⁊c. Propter hoc dicit ipa de filio q̃ eſt manna oīs ſaporis. Sap.
xvi. ⌊Dilectus me⁹ mihi⌋ quaſi diceret. Alias nō curo delicias. Itē. ⌊Chariſſima
in delicijs⌋ eſt illa aïa que q̃ſi faſtidit quedã bona vt trãſeat ad meliora. ſicut dicit

autoritas ſup illõ. Ibũt ſancti de virtute in virtutẽ. Nõ ſemp vni virtuti ſtudẽdũ
eſt. ſed de virtute in virtutẽ eundũ donec videaꝛ deus deoꝝ in ſion.

Maria filia Titulus v.

Filia] Quã inſtruit ſpũſſanct⁹ in pſ. [Audi filia et vide. Audi] vt ſcolaris A
q̃ verſaris in ſcola ſpũſſancti. cui⁹ ſcola eſt fidei ꝛ moꝝ et bonoꝝ operum.
[Audi] vt poſſis credere his q̃ tibi dicẽda ſunt ab angelo. qꝛ fides ex audi-
tu. Ro. x. [Audi.] p facilẽ obediẽtiã obaudi. Ecci. xxxix. Obaudite me diuini fru
ctus. Itẽ [Audi] i. fac vbo dei ſponſo tuo audientiã in corde tuo p ſilentiũ. Ecci.
xxxij. Audi tacẽs. et p reuerẽtia accedet tibi bona grã [Filia] ppter paternã circa
te ſollicitudinẽ. Ecci. xxxij. Filia patris abſcõdita eſt. Hec eſt maria quã inuenit
angel⁹ clauſaꝫ ĩ thalamo. [Filia] ppter paterne nobilitatꝭ cuſtodiã. ne ab illa de-
generes. Canti. vij. [Quã pulcri ſunt greſſus tui in calciamẽtis filia pncipis] id ẽ.
chriſti ſm deitatẽ. q̃ eſt pnceps regũ terre. Apoca. i. [Filia] p imitatõnem patris.
Ruth. iij. Bñdicta es filia ꝛc. [Et vide] fragilitatẽ tuã ſm hũanã naturã. vt te hu
milies in ocul' tuis et deũ exaltes. Cañ. i. Si ignoras te o pulcerrima ꝛc. [Et in-
clina aurẽ tuã] vt hũiliter obedias diuine volũtati. et de te nõ pſumas. [Et obli-
uiſcere po. t. et do. pa. t. Et ꝯcupiſcet rex] i. chriſt⁹ [decorẽ tuũ] maxime decorẽ ſpi
ritualẽ q̃ in virtutib⁹ ꝯſiſtit. Maria autẽ ſpũſctõ edocta audiuit celeſtẽ nunciũ et
credidit. qꝛ fides ex auditu. et vidit et intellexit. Inclinauit aurẽ ſuam ad obediẽ-
tiam. et coꝛ ſuũ ad diſciplinã. Oblita eſt populũ ſuũ et domũ patris ſui. qꝛ nec po
pulũ ſuũ augere plis multiplicatõe. nec domui patris ſui relinq̃re curauit heredẽ.
Sed q̇cq̇d honoris in populo. q̇cq̇d de paterna domo rerũ terrenarũ habere po
tuiſſet. oĩa arbitrata eſt vt ſtercora vt chriſtũ lucrifaceret. Nec fefellit eam intẽtio.
qꝛ et chriſtũ ſibi filiũ vẽdicauit. nec ppoſitũ pudicicie violauit. Et ideo grã plena.
quia et gratiã virginitatꝭ nõ pdidit. et inſuper fecunditatꝭ gloriã acq̇ſiuit. Et ĩ his
maxime cõſiſtit decoꝛ. de quo ſequiꝛ. [Et cõcupiſcet rex decorẽ tuũ.] et decorẽ oĩ
pulcritudine virtutũ. quia tota pulcra es et macula nõ eſt in te. Cantiẽ. iiij. Ma-
ria enĩ ſignificata eſt p ruth. que reliq̇t populũ ſuũ et domũ patris ſui ppter noe-
mi. que interpraꝛ pulcra. i. ppter amorẽ ſpiritual' pulcritudinis. et ideo booz. id ẽ.
chriſt⁹ concupiuit eã.

Aliter [Audi] gabriel' ſalutatõem o [filia] dei. i. o tu beata virgo. [Et vide] ſcpturas p B
phetarũ. et cõfer. quoniã in te ꝯplenꝛ. [Et inclina aurẽ tuã] vt mediãte obediẽtia
cõcipias filiũ dei p fidem dictoꝝ. Fides ei ex auditu. Roma. x. [Et obliuiſcere po
pulũ tuũ] i. nõ cures blaſphemias iudeorũ [Et domũ patris tui] Qð et ipa fecit.
ad quod ſignandũ nõ noiaꝛ pater ei⁹ in genealogia. Mat. i. Uel [populũ] carnali
um ꝯſiderioꝝ [ꝛ domũ pr̃is tui] moyſi ſcꝫ. i. cerimonias leg' [Et ꝯcupiſcet rex] i.
chriſt⁹ [decorẽ tuũ] vt ſup. Et nota ꝙ poſtq̃ dixit [ob. po. t.] ſubdit. [ꝛ ꝯcupiſcet
rex decorẽ tuũ] ſ. ſi vixeris more pegrini diligerꝭ a dño. qꝛ dñs amat pegrinum.
Deute. x. Et qꝛ h̃ fecit. ideo dicit Cañ. i. Fuſca ſum. qꝛ decolorauit me ſol. Quaſi
diceret. Obfuſcauit me ſol. quia pegrina ſum. Nũeri. xij. Duxit moyſes ethiopiſ-
ſam. Et iõ debes obliuiſci populũ tuũ p chriſto. [Quia ipe ẽ dñs de⁹ tu⁹. Dñs]
gubnatõe [de⁹] creatõe [tu⁹] filiatõe. Nec magnũ ſi dimittas populũ tuũ. ꝛ te ſũ-
mittas ei. cũ ipe p amore tuo dimiſerit celũ ſuũ. et ſe totũ dederit tibi. Hiere. xij.
Dimiſi domũ meã ꝛc. Ipe ẽ [de⁹] q̃ tãtũ ſe hũiliat ad te. qð notaꝛ p h̃ quod ſubdi
tur [Et adorabũt eũ] ſcꝫ oẽs fideles. cũ in noĩe eius omne genu flectaꝛ celeſtiũ ter
reſtriũ et infernorũ ꝛc.

Item in pſ. [Oĩs glĩa eius] ſ. [filie regis abintus. ĩ fimbrijs aureis ꝛc.] Maria fi C
lia [reg'] dauid ſm carnẽ. qꝛ regali ex pgenie maria. Filia ſũmi [regis] i. dei pa-
tris p creatõem et gr̃iam. Uñ appellaꝛ filia pncipis Canti. vij. Cui⁹ [glĩa] ꝙ ho-
ſpita et triclinium toti⁹ trinitatis. Cui⁹ [glĩa] teſtimoniũ ꝯſcie bone. Cui⁹ [oĩs
gloria abint⁹] q̃ñ chriſtũ geſtabat in vtero. qui dicit de ea Zacha. ij. In glĩa ero ĩ
medio ei⁹. Cui⁹ [glĩa] ꝙ doctorẽ ãgeloꝝ ſe docẽtẽ hẽbat iteri⁹. Cui⁹ [glĩa] ꝙ oĩa
vba paſtoꝝ magoꝝ ꝛ ſymeõis ꝯſuabat ĩ corde ſuo Cui⁹ [glĩa abĩt⁹] i. ĩ ꝯſcia pura

Unde tā ſepe de ea dicit [Abſq3 eo quod] pulcerrimū eſt et [intrinſec⁹ latet.] Ibi glo. Si gloriā foris q̄reret/ intus gl'iam quā rex cōcupiſceret nō haberet [Abintus] quia tanq3 virgo prudēs oleū .i. nitorē bone ɔſciētie vel pietatis ⁊ misericordie habuit in vaſe triplici. ſ. cordis. oris. et opis. cū lampade integerrime virginitatis. Uel [abintus] .i. in cōſcientia. nō extra in vanis. [Abintus] exteri⁹ eni reputabat corrupta. ſed gaudiū de incorruptiōe habebat interi⁹. Uñ dicit Cāti. i. [Nolite me ɔſiderare ꝙ fuſca ſim] .i. corrupta reputer [quia decolorauit me ſol] iuſticie. Ibidē [Nigra ſum] exteri⁹. quia reputor corrupta. [ſed formoſa] interi⁹. qꝛ virgo puriſſima. Ideo cū cōmendat in cant. totiēs replicat. Abſq3 occultis tuis ⁊ abſq3 eo qđ intrinſec⁹ latet. Et hec [gloria abint⁹ in fimbrijs aureis] Fimbrie auree opa humanitatis chriſti. in q̄bus relucet ipi⁹ mera charitas. que ꝑ aurū deſignatur. Et qꝛ oīa fecit hūiliter ɔparat fimbrijs/ que ſunt pars vltima et minima veſtimēti. Et hec opa ſpecialiter augent gl'iam virgis matrꝭ eius. Uel fimbria q̄ eſt vltima et minima pars veſtimenti et q̄ſi ꝑ nihilo cōputat. eſt hūilitas que locū vltimū ſemꝑ appetit de ſe nō p̄ſumens. In qua humilitate aurea ꝑ charitatē et ꝑ p̄cioſitatem et ꝑ obedientiā et ꝑ virginitatē. qꝛ hec oīa ſignant in auro. virgo gloriabat dicens. Quia reſpexit hu. an. ſue. ecce ei ex h̄ btāz me dicēt oēs generatōes. Ergo [gloria filie regis abint⁹] vbi deus videt [i fimbrijs aureis] eſt gl'ia marie in aurea hūilitate. Uel fimbria vltima pars veſtimēti/ eſt p̄ſeuerātia v̄gīs in aurea charitate. qđ apparuit in paſſiōe qñ p̄ſeuerāter ſtetit iuxta crucē filij charitate vulnerata.

Moraliter [Oīs gloria filie regis] .i. aīe fidelis. que filia dei eſt ꝑ creationē formationē et recreatōem. debet eſſe [abintus] vbi de⁹ videt. hoc eſt corā dño. nō a foris contra hypocritas q̄ ſignant ꝑ herodem. q̄ interp̄tatur gl'ia pellis. vl' glorioſus ī pellibus. id ē. in exterioribus mūdi. D

Maria filia E

Babilonis quādo nata eſt in vtero. quia oēs naſcimur filij ire. Eph. ij. Sed nos vtraq3 natiuitate in vtero et ex vtero. Ipa vero ſolūmō natiuitate ī vtero. qꝛ cōcepta eſt cū originali. ~~ſed cito poſt ſctificata orta eſt tota pura.~~ Nūeri. xxiiij. Orietur ſtella ⁊c. Et hec eſt vna ratio quare figurata eſt per heſter. q̄ de babilōe adducta ē ad regē aſſuerū. ſicut dicūt ioſeph⁹ ⁊ magiſter in hyſtorijs. non

Sane intelligatur

Regis .i. dei patris in ſctificatōe et natiuitate ex vtero. Unde tūc canit. Regali ex ꝓgenie maria. quia gr̄e dei filia. quod ſignatū eſt in h̄ ꝙ fuit filia anne que interp̄tat gratia. Gratia enim dei reges facit et reginas.

Sion in conceptōe ſaluatoris. Sion ſpeculū. quod intuēti ſuā reddit imaginem. Et ipa eſt ſpeculū ſine macl'a in q̄ debent fideles aīe q̄ſi duplici ocl'o fidei. ſ. ⁊ amoris iugiter ſpecl'ari. Et tūc fuit filia ſion qñ mater facta eſt ſaluatoris. q̄ ſuā in nobis reformauit imaginē ꝑ adā veterē deformatā. Ideo dicit ei Zach. ij. Lauda ⁊ letare filia ſiō. qꝛ ecce venio et habitabo ī medio tui dicit dñs. et applicabunt gētes multe ad dñm in die illa. et erūt mihi in populū. et habitabo in medio tui. et ſcies qꝛ dñs exercituū miſit me ad te. Et ſunt verba filij ad virginē volētis ex ea aſſumere carnem.

Maria filia

Iude. Iudas interp̄tat laudās ɔfitēs et gl'ificans. Fuit ḡ filia iude qñ de ꝑceptis bñficijs deū laudauit et gl'ificauit dicēs. Magnificat ⁊c. Et ɔfeſſa eſt ab eo eſſe q̄cq̄d boni ꝑceperat dicēs. Fecit mihi magna q̄ potens eſt ⁊c.

Tiri. qđ interp̄tat anguſtia in filij paſſiōe. cū eius animā gladi⁹ filij ꝑtranſiret. ⁊ tūc poſſet dicere cū ſuſanna Dañ. xiij. Anguſtie mihi ſunt vndiq3 ⁊c.

Hieruſalem in aſſumptōe qñ trāſlata eſt ad viſionem pacis eterne.

Moraliter dicit iſtud fideli anime. et maxime vel religioſe p̄ſone. [O filia] ꝑ fidem ſicut ſup̄ expoſitū eſt de maria. [Audi] nō linguā carnis que ſuggerit delectabilia. vl' mundi que vana. vel diaboli. que iniqua. Btūs berñ. Felix anima q̄ linguas iſtas nō exaudit. ſ. ꝑ conſenſum. audiat licet per ſuggeſtionē. illa vero multum felicior ſi tamē aliqua eſt/ cui penitus nō loquunt. Eccī. xxviij. Sepi aures F

Berñ.

tuas ſpinis .i. auditũ tuũ aculeis timoris dei muni. et noli audire linguã neq̃m
a necando .i. que aĩas necat. Ex auditu enĩ illicito qñ eua ſibilũ ſerpẽtis audiuit ĩ
paradiſo, totiꝰ mundi pullulauit damnatio.

Dicit̃ ergo fideli aĩe. Audi verbũ dei. quia beati q̃ audiũt verbũ dei. Filia p ĩfir- G
mitatis ꝓprie recogitatõem ⁊c̃. vt ſup̃. Et vide exẽpla ſanctoꝝ. Heb. xiij. Quoꝝ ĩ
tuentes exitũ cõuerſatõis imitamĩ fidẽ. Et ſic verbis admonita et exẽplis iſtru
cta. inclina aurẽ tuã vt hũiliter obedias diuine volũtati. Et quia amor mũdi ⁊ car
naliũ parentũ m̃ltos retrahit a ſeruitio dei. ſubdit. Et obli. po. t. et do. pa. t. Gre
Grego. goriꝰ. Debemꝰ copulã terrene ↄgnatõis agſcere. ſʒ ſi curſũ noſtꝝ ĩpedit ignorare.

In hoc autẽ verſu multa notant̃ que ↄpetũt religioſis. Primũ obediẽtia. Uñ Au- H
di. Secundũ fides p quã adfiliamur. Uñ Filia. Uel ſpes. quia q̃ ſperant ĩ deo
ſeruiũt ꝓ eternis. Uel charitas. q2 filiaꝝ et filiorũ eſt diligere patres ſuos.

Item nota ꝙ ps. volens hanc filiã laudare a decore. priꝰ inuitat eã ad fidẽ que in- I
ducit pulcritudinẽ. et ideo incipit ab auditu a quo fides. Roma. x. Uide p circũ
ſpectõem. ecce prudentia. Uide in octo partes. Adapta. Surſum p̃mia. Deorſũ
tormenta. Interius anime dignitatẽ. Exteriꝰ corporis vilitatem. Poſteriꝰ vitã p̃te
ritam. Anterius tẽptationũ inſtantiã. Dextrorſũ fallaciã mũdane ꝓſpitatis. Si-
niſtrorſum vtilitatẽ p̃ſentis aduerſitatis.

Aliter. Audi horas eccl'iaſticas. ſermones et collatões. p̃cepta et ꝓhibitões. ↄſilia K
p̃latorũ. p̃ces pauperũ. ſacras lectões. diuinas inſpiratões. Unde. Audiã q̃d loq̃
tur in me dñs deus. Uide libros vt attendas lectõi. Uide crucẽ vt imp̃matur
cordi tuo memoria crucifixi. et nõ obliuiſcaris gr̃am fideiuſſoris tui. Eccĩ. xxix.
Treno. i. O vos oĩes q̃ trãſitis p viã videte ſi eſt dolor ſicut dolor meus. Propt̃
hoc ardent de nocte lãpades corã crucifixo. Uide exempla ſanctoꝝ. Ad hebre.
vlti. Quoꝝ intuentes ⁊c̃. Uide ↄſcientiã tuã. Hiere. ij. Uide vias tuas in con-
ualle. ſcito q̃d feceris. Uide iudiciũ dei. Dañ. vij. Aſpiciebam donec throni po
ſiti ſunt. Uide p̃mia iuſtoꝝ et ſupplicia reproborũ. Iſa. in fi. Egredient̃ et vide-
bunt ⁊c̃. Et inclina ad paup̃em aurẽ tuam. Eccĩ. iiij. Declina paup̃i ſine triſti-
cia aurẽ tuam. Uel inclina vt q̃cquid boni audieris hũiliter audias. Et obliui
ſcere po. t. cor hoĩs eſt q̃ſi ciuitas plena populo cogitationũ. ſepe tumultuoſo. ri-
xoſo. cõtentioſo. Et domũ patris tui id ẽ cohabitationẽ et cõſortiũ peccatoꝝ. q̃
ſunt domus patris tui antiq̃. ſ. diaboli. Unde Ioh. viij. Uos ex p̃re diabolo eſtis.
Sed talibus dat dñs poteſtatẽ filios dei fieri. quãdo volunt relinq̃re peccata et
conſortia pctõꝝ. Et ↄcu. rex deco. tu vt ſupra de maria. De quo decore Cañ. ij.
Oſtende mihi faciẽ tuã. vſqʒ. decora. Et hoc nõ eſt modicũ. Qm̃ ipe eſt dñs. ipe
nõ prior. ſ. diabolus. eſt dñs nõ terrenus. ſed deus p creatõem tuus p recreati
onẽ. Nec ſolũ tuus. imo omniũ. Unde. Et adorabũt eum oĩa q̃ ſunt. Phil'. ij.
Ut in nomine eiꝰ omne genu flectat̃ celeſtiũ terreſtriũ et inferoꝝ.

Aliter. Audi filia hoc dicit in pſona ꝓphetaꝝ et apoſtoloꝝ. et dicit ei q̃ttuor. Audi. L
vide. inclina. obliuiſcere. Ex his q̃ttuor ꝓuenit ſpũalis pulcritudo. Uñ ſubdit.
Et ↄcu. rex deco. tuũ. Audi Iaco. i. Sit oĩs hõ velox ad audiendũ ⁊c̃. Ui-
de .i. crede et intellige. quia fides ex auditu. Ro. x. Inclina aurẽ .i. cũ hũilitate
obedi. Hec eſt via veniendi ad deũ. Iſa. lv. Inclinate aurẽ veſtrã et venite ad me
Item in hoc eſt vita anime. Unde ibidẽ ſequit̃. Audite et viuet anima veſtra. Sic
excipit̃ ſapiẽtia. Eccl'i. in fi. Inclinaui modice aurẽ meã et excepi ſapiẽtiã. Et ob
liuiſcere populũ tuũ. populũ ſcʒ babilonie. id ẽ cetũ malorũ. ⁊ domũ patris tui
.i. cõuerſationẽ et conſortiũ patris tui diaboli. dicit glo. ad lr̃am etiã ſuos docet
relinquere propter deum. et exire de domo patris. Unde Gene. xij. Egredere de
terra tua. et de cognatõe tua. et de domo patris tui ⁊c̃. Et ſi iſta q̃ttuor feceris. rex
.i. chriſtus ↄcupi. decorem tuum. Expone ſingula bene. decorẽ id eſt. decꝰ cor
dis. quod in q̃ttuor p̃dictis cõſiſtit. Ideo nõ dixit ſpeciẽ vel pulcritudinẽ. ſʒ deco
rem. Aſſigna q2 decor interior magis deo placet q̃ʒ exterior. Et tria dicit de h re-
ge ad notãdũ q̃ʒ magnũ ſit ↄcupiſci ab eo. Prio q2 ipe ẽ dñs. Magnũ eſt enim

bone ācille ſi domin⁹ ſu⁹ cū ſit valde nobil' accipiat eā ī vxorē. Jpa etiā qđ pl⁹ ē [Deus eſt] in eſſentia. Et etiā qđ adhuc mai⁹/ fiet totus [tu⁹] ad faciēdū qcqd tibi placuerit. Quartū/ ꝙ tātus ē ꝙ adorāt eū hoīes et angeli latria. Vñ ſeqᷓ. [Et adorabunt eum.]

Maria ſponſa Titulus vi.

Sponſa. [Unde maria dicit ꝑ ꝓs. [Miſit de ſūmo] gaudiola cariſmatū et grãꝝ ꝑ gabrielē ꝑanymphū. qñ dixit mihi. Aue grã plena ⁊c. [Et accepit me] in ſpōſā. Eccl'ia etiā dr̃ ſponſa chriſti. q꜡ ſpōſo celeſti ſpūali dilectōe copulata. Dicit etiā vxor. q꜡ ꝑ grãm ei⁹ ad ml'toꝝ ſpūaliū filioꝝ ꝓcreatōez fecūdata. A

Item Marie ſponſe dicit Cañ. iiij. Ueni de libano ſpōſa mea ⁊c. Et dr̃ maria ſponſa chriſti q̄dam ſimilitudīe. Nā q vult ſponſam aſſumere. ꝓus eligit q ſibi placeat. Jdeo de maria canit. Elegit eā deus et ꝑelegit eā. Et dixit illi. Tu mihi ſola places. Canit etiā eccl'ia. Sola ſine exēplo placuiſti dño. i. chriſto. Scđo ſponſa ornat et purgat. qđ factū eſt in ſctificatōe qñ purgata eſt ab originali. ⁊ ornata donis ſpuſſcti. et tunc cōcupiuit rex decorē ei⁹. Tercio cōiūcta chriſto ꝑ ꝟba de pſenti. qñ rñdit angelo. Fiat mihi ſm ꝟbū tuum. Quarto. ſ. in aſſumptōe introducta in thalamū ſpōſi. Fuit igit electa in ꝑdeſtinatōe. Mūdata et ornata in ſctificatōe. Copulata chriſto in ei⁹ ꝯceptōe. Aſſumpta ad thalamū in aſſumptōe. B

Aliter. Maria ſpōſa filij. q꜡ in mrīmonio ſolēt fieri donatōes. Uxor eni dat aliqđ viro ꝓpter nuptias. et vir dotat vxorē. Dedit eni maria chriſto carnē de ſua carne ī qua paſſus eſt. Vñ et in paſſiōe dixit ei. Mulier/ ecce fili⁹ tuus. Jpe ꝟo dedit ei quaſi duplicē dotē. Gratiā primo. Unde dicta eſt grã plena. Et tandē gl'iaz in excelſis. q꜡ grãm. et gl'iam dabit dñs. Propter hoc in figura marie dixit lya Gene. xxx. Ditauit me de⁹ dote bona. Jđ ꝑdictū fuerat de ea ꝓuer. xi. Mulier gratioſa inueniet gloriam. C

De iſto matrimonio exponūt q̄dam illđ ꝟbū ade Gen̄. ij. poſtq̄ꝫ euigilauit ab extaſi vl' ſomno. vbi ꝓuiderat lapſum hūani generis et modū reꝑatōis. Vñ euigilās ꝓphetauit dicēs. [Propter h] ſcꝫ ꝓpter lapſum hūani generꝭ reꝑandū [relinqᷓt] de⁹ [hō] factus./ vl' fili⁹ carnē ſumptur⁹ [patrē] in mūdū veniēs. quia egreſſus a pr̃e. [et matrē] .i. ſinagogā de q nat⁹ eſt ſm carnē. [⁊ adherebit vxori ſue] .ſ. eccl'ie đ gētibus. vel [vxori ſue] .i. marie. et in h ſacramento fiet illud nouū et mirabile. ſcꝫ ꝙ [duo erūt in carne vna] .i. mater et fili⁹. virgo et chriſt⁹ dñs. cū ſm debitū nature curſum tres ꝯſueuerūt eſſe in carne vna. ſ. pater et mater et filius. Ad h facit quod ipa beata virgo dicit Cañ. vi. [Ego dilecto meo] ſum parēs ſingularꝭ et vnica [⁊ dilectus me⁹ mihi] eſt ſingulariter vnic⁹ filius. D

Aliter [Propter hoc] vt ſuꝑ expoſitū ē [relinquet hō patrē et matrē] Quaſi pr̃ez ſuū reliqᷓt fili⁹ dei. cū de ſinu ei⁹ ad terrā deſcendit. et in ſinu virginis ſe recepit. vnde hoīez aſſumpſit quē ꝓ ſpōſa ſua daret. Matrē etiā q̄ſi reliqᷓt/ cū affectū mr̃is quaſi abijciēs. corpus qđ ex ea aſſumpſerat ꝓ eccl'ia dedit in cruce. Quā. ſ. eccl'iam ſibi ita vniuit. vt ipe ſit caput ⁊ ipa ſit corpus. Qđ figurabat/ qñ q̄ſi diſſimulans matrē dicebat ei de iohē. Mulier ecce fili⁹ tu⁹. Joh. xix. E

Et nota ꝙ fili⁹ vocat matrē ſuā ſororē et ſponſam. Cañ. iiij. Vulneraſti cor meū ſoror mea ſpōſa ⁊c. Quere li. v. ti. v. de pulcritudine oculoꝝ marie. Sororē/ ꝓpter humane nature ꝯtuberniū. Spōſam/ ꝓpter incōcuſſam fidei cōſtantiā. Cū enim tpe paſſiōis fides apl'orū ꝯcuſſa vacillaret/ ipa velut ſpōſa fidelis ſponſo ſuo ſine fidei titubatōe cōſtanter adheſit. Jpa etiā velut ſponſa ſpōſo ſuo familiarior maiorē in bonis ſpōſi obtinet portōem. De ei⁹ fidelitate ꝯfidit valde ſpōſus. ſic dr̃ prouer. in fi. [Cōfidit in ea cor viri ſui. ⁊ ſpolijs nō indigebit.] q꜡ q̄ſcunq꜡ ſuis oratōibus meritis et exēplis rapit a diabolo. apponit et aſſignat dominio ſpōſi ſui. Itē q꜡ ſicut qcqd habēt ſponſus et ſpōſa vtriq꜡ ꝯmūe eſt. ita qcqd habet fili⁹ habꝫ mr̃ ⁊ ecōuerſo. Unde videt ei dicere fili⁹ illud Joh. xvij. Mea oīa tua ſunt. Et ipſa filio Luce. xv. Fili omnia mea tua ſunt. Aliter tñ et aliter. q꜡ nō a matre fili⁹. ſꝫ omnia a filio habet mater. F

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Quantũ aũt ↄcupierit hãc ſpõſam ſponſus celeſtis / oñdiẽ Ecci. xxxvi. vbi dicitur. H
[Species m̃lieris exhilarat faciẽ viri ſui. et ſup omnẽ ↄcupiſcẽtiã hoĩs ſupducet deſideriũ] Species enĩ m̃lierꝫ virũ potentẽ hũiliat. ſeuerũ et auſterꝝ emollit. Et hui? m̃lieris ſpeciẽ ſic ↄcupiuit dñs et elegit / ꝙ ipa ei? deſideriũ intãtũ ſupduxit ꝙ ad nr̃am infirmitatẽ humiliat? eſt oĩpotens. et q̃ eſt vita viuentiũ emollitus eſt ad amorẽ. Item de hac ſpõſa dicit ecci. xxxvi. [Nõ eſt vir illi? ſm filios hominũ] Et paulo poſt [Adiutoriũ ſm illũ eſt z colũna et reqes.]

Et vide quõ hec ſponſa opponiẽ pme ſpõſe. Prima. ſ. eua de coſta viri ſui formata ẽ. z de carne hui? format? eſt vir ſu?. Qõ petebat Ecci. xxxvi. Innoua ſigna z immuta mirabilia. Mirabile fuit de coſta viri formare m̃lierẽ. imutatio mirabiliũ eſt ꝙ de carne ſolius mulierꝫ format? eſt hõ. Sed cũ de oſſe viri formareẽ caro mulieris / ſignũ fuit ꝙ ꝑ m̃lierẽ infirmareẽ natura hũana. Facta eſt aũt ſignorũ innouatio cũ de carne m̃lieris factus eſt vir. quo ſignatũ eſt ꝙ ꝑ hanc innouatõez hũana natura ab infirmitate reuertereẽ ad firmitatẽ. D

Inde etiã notãdũ ꝙ pma ſpõſa facta eſt in adiutoriũ viri / dicẽte dño. Nõ eſt bonuꝫ hominẽ eſſe ſolũ. faciam? ei adiutoriũ ſimile ſibi. Infirmũ aũt adiutoriũ viro mulier. Hic aũt dr̃. [Vir eius nõ eſt ſm filios hominũ] qꝛ nõ eſt filius hominũ. i. patris et matris. ſed fili? hoĩs tantũ. i. ſolã habẽs matrẽ. z ideo oẽs hoĩes dignitate ꝑcellens. Et diciẽ [adiutoriũ] ſpõſe [ſm illũ] ſcꝫ ſm ſpõſũ q̃ ẽ adiutoriũ ſponſe. et colũna et firmamẽtũ z reqes. Et tale adiutoriũ eſt maria. quia neminẽ vult iuuare ſpõſa q̃ ſtatim nõ iuueẽ a ſponſo. et ꝑ hoc eſt ipa nobis adiutoriũ firmamentũ columna et requies. I

Notandũ ꝙ deſpõſatõis marie multe cauſe aſſignanẽ in gloſis. z ſunt quedam literales. et quedam miſtice. K

Primã ponit beda ꝙ ideo deſpõſata eſt ioſeph vt ꝑ eũ origo marie texereẽ. cũ eſſent de eadẽ tribu. Nec erat ↄſuetudo ſcripturaꝝ ꝙ in genealogijs texerenẽ noĩa mulierũ. Et ſupplet h̃ iohẽs damaſcen?. q̃ dicit mariã deſcendiſſe de dauid ꝑ mathan. Dicit enĩ ꝙ mathan genuit panthera. et hic genuit barpanthera. et hic genuit ioachim patrẽ marie. Et in h̃ ↄfundunẽ illi heritici q̃ dixerũt ipam nõ habuiſſe patrẽ vel matrẽ. ſed carnẽ angelicã. z h̃ forte ſumpſerũt ex eo. ꝙ nõ texiẽ genealogia ei?. ſed ſolius ioſeph. Nõ enĩ dixiſſet angelus Luc. i. elizabeth cognatã marie. niſi eſſet cognata eius ex parte patris vel ex parte matris. — *Beda.* — *Joh. damaſcen?* — *Quare chriſt? naſci voluit de virgine deſpõſata*

Secunda cauſa. ne tanq̃ꝫ adultera lapidareẽ ſi nõ habẽs virũ videreẽ habere pueꝝ. Erat enĩ de genere ſacerdotali. et cautũ erat Leui. xxi. vt filia ſacerdotis dephenſa in adulterio ſiue in ſtupro morte puniret.

Tercia ne temerate virginis aduertereẽ infamia. Noluit enĩ dñs ortus ſui fidẽ mr̃is iniurijs aſtruẽdã. Oportet enĩ ſctõs habere teſtimoniũ z ab his q̃ foris ſunt. Nec decuit ſiniſtra virginib; opiniõe viuẽtib; velatio excuſatõis relinq̃. ꝙ infamata q̃ q̃ꝫ mater dñi videreẽ. Deniq̃ꝫ q̃d iudeis q̃d herodi poſſet aſcribere. ſi natũ ex adulterio viderenẽ pſecuti. Et quomodo diceret. Non veni ſoluere legẽ ſꝫ adimplere. ſi cepiſſe videreẽ a legis iniuria. cũ part? innupte lege dãneẽ. Quinetiã marit? pudoris locupletior teſtis adhibeẽ. qui poſſet delere iniuriã z vindicare opprobriũ ſi nõ cognoſcereẽ ſacramentũ.

Quarta cauſa eſt vt viri haberet ſolaciũ iens z rediẽs in egipto. ſicut diẽ origenes. — *Origenes.*

Quinta. ꝙ fides marie verbis maior aſciſciẽ. et mẽdacij cauſa tolliẽ. Videreẽ ei culpam obumbrare voluiſſe mẽdacio. innupta ꝑgnans. Cauſam aũt mẽtiendi deſpõſata nõ habuit. cũ ↄiugij pmiũ gr̃a nuptiaꝝ partus ſit feminaꝝ.

Sexta cauſa quã ponit ignati? eſt. ꝙ pnceps mũdi videns deſpõſatã / partũ nõ potuit habere ſuſpectũ. Fallẽdi enĩ eum fuit dñi ↄſiliũ / et ſic fefellit eundem. Unde apoſtoli iubenẽ tacere de chriſto. Sanati de remedio. Et demones de filio dei. Diciẽ ḡ virgo deſpõſata maria / vt expers virilis ↄſortij videreẽ. Nec moueat ꝙ a mattheo ei? ↄiũx dr̃. Nõ enĩ virginitatis ereptio / ſed nuptiaꝝ celebratio declaraẽ. Sꝫ nec illõ qõ dicit mattheus. Nõ cognoſcebat eaꝫ ioſeph donec peperit filium. — *Ignati?*

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Sicut enim dicit Iſa. xlvi. Donec ſeneſcatꝭ ego ſum. Nunq̄d poſt illoꝝ ſenectutē chriſtus eſſe deſijt. Qui cauſam dicit ſatꝭ putat qḋ cauſe eſt dicere. redūdantia nō req̄rit. Satis enim ei eſt vt cauſam ſuſceptā aſtruat / incidentē differat. Et iō q̄ incarnatōis incorruptū ſuceptat myſteriū / nō putauit vberiꝰ ꝓſeq̄ndū virginitatis marie teſtioniū. ne defenſor magis q̄ꝫ aſſertor myſterij crederet. ¶ Et nota ꝙ hec L
clauſula ſic intelligenda ē. [Nō cognoſcebat eā donec pepit filiū.] nō ꝙ poſtea cognouerit. ſꝫ iſtō donec ponit ꝓ eterno. q̄ſi diceret. nō cognouit ⁊ ita pepit. Uel donec ponitur ꝓ eterno. ſicut ibi. Donec ponā inimicos tuos ſcabellū pedū tuoꝝ. Uel donec ponit ꝓ nunq̄ꝫ. ſic ibi. Coruus nō eſt reuerſus ad archā donec ſiccaret terra. i. nūq̄ꝫ eſt ē reuerſus. Alij ſic gloſant. [Donec pepit] i. nec ante nec poſt.

Septia cauſa myſtica ē. ꝙ virgo deſpōſata typus ē ecclīe. q̄ nos ↄcipit v̄go de ſpiritu. parit nos virgo ſine gemitu. Et iō forte beata maria alij nupta ab alio repleta eſt. Quia et ſingule ecclīe ⁊ ſpiritu replent et gratia iungunt. tamē ad opis ſpem ſacerdoti iungunt. ſicut maria ioſeph deſpōſata eſt. Unde in q̄buſdā eccleſijs in vigilia natal' ſacerdotes totū officiū horaꝝ agunt in typū ioſeph.

Octaua cauſa p̄t eſſe vt ꝑ h̄ ꝙ de virgine et deſpōſata natꝰ eſſꝫ chriſtus. vterq̄ꝫ ſtatus approbaret. ⁊ vtriq̄ꝫ daret ſpes ſalutis. ꝯ hereticos q̄ dicūt ꝙ ī matrimonio nō eſt ſalus.

Chryſo. Nona cauſa ē quā ponit chryſoſtomꝰ. Quia futurū erat vt oēs ſancti de ecclīa v̄gine naſceret. chriſtꝰ de deſpōſata ⁊ v̄gīe natꝰ ē. ne indigniꝰ naſceret dn̄s q̄ꝫ ſerui.

Et nota ꝙ tria bona habuit matrimoniū iſtud. ſ. fidē. ꝓlē. ⁊ ſacramentū. Fidē ꝓcioſā. D
ꝓlē excellētiſſimā. ſacramētū ſacratiſſimū. Significabat enī mr̄imoniū marie et ioſeph / matrimoniū illō qḋ agebat in thalamo v̄ginis. ſ. hūane nature et diuine. Et ſicut ioſeph nō temerauit btām virginē. ſic nec natura hūana corrupit diuinā. imo ſicut ioſeph ꝓfecit ex maria / ita hūana natura ex diuina.

Itē Maria ſpōſa filij. Un̄ Cañ. iij. [Egredimī filie ſyon] vſq̄ꝫ ibi [in die deſpōſatō A
nis] Dies deſpōſatōis fuit chriſto dies ↄceptōis ſue. vl' natiuitatꝭ ſm carnē. In
Augꝰ. vtero enī v̄ginali nupſit ei hūana natura. ſicut dicit augꝰ. Un̄ dictū ē in p̄s. Et ipe tanq̄ꝫ ſponſus ꝓcedēs de thalamo ſuo. Poteſt etiā intelligi dies deſponſatōnis ipiꝰ btē virginis. Et hoc vult gloſula q̄dam ibi ſup Mat. i. [Cū eſſet deſpōſata] angelo nūciante ↄcepit. Uel q2 illā ſibi tūc ſpūaliter deſponſauit. cū illi tanta ſe gr̄a ſociauit vt de carne eiꝰ ſacratiſſimā ſibi carnē aſſumeret.

Maria vxor. Titulus vij.

Verſus ſecūdus VXor.] Figurata Gene. iij. vbi legit. Vocauit adā nomen vxoris ſue euā. eo A
ꝙ mater eſſet oīm viuentiū. Apoca. xix. [Venerūt nuptie agni] i. tps carnē aſſumēdi. [Et vxor eiꝰ p̄parauit ſe] i. ſe reddidit idoneā vt de ipa carnē aſſumeret [Prepauit inq̄m ꝑ libertatē arbitrij. Sed q2 hoc nō ſufficit ſine adiutorio gr̄e. ſubdit. [Et datū eſt illi vt coopiat ſe biſſo] i. caſtitate [ſplendente] ad alios ꝑ exemplū. [et cādido] q̄ ad ſe. et h̄ maxime q̄n vouit virgītatē. Iſa. xxxv. [Gloria libani] i. candor v̄gītatis [decor carmeli] i. bona ↄuerſatio exterior. Iō de maria dicit Eccī. vi. Decor enim vite eſt in illa ⁊c̄. Vxor hec figurata ē Iudic. v. vbi legit in figura marie. [Bn̄dicta inter mlieres iahel / vxor aber cinei ⁊c̄.] Beata maria dicit vxor chriſti. Nā ſi oīs aīa ſpūaliter vxor dei eſt. illa p̄cipue vxor dicit in quā plꝰ ↄtulit gratiaꝝ. Sed in ↄtractu matrimonij ↄſuetudo ē vt vxor det aliq̄d viro ꝓpter nuptias. ⁊ vir dotet vxorē. Quid chriſto dederit btā v̄go ꝓpter nuptias. ſignatur in noīatōe ſponſi. cū d2 [Aber cineus] Aber interptat vulneratꝰ vl' liuidꝰ. cineus lugēs. Chriſtꝰ enī ſumpſit in v̄gine. et ipa ei dedit ꝑ cōſenſum. naturā in q̄ vulneratꝰ eſt. et liuidꝰ factꝰ. et lugens. Luxit enī ꝓpter pctā noſtra. ſicut dicit ad Hebre. v. vt nō ſolū carnis ſed ⁊ anime ſanguinē. ſ. lacrimas ꝓ nobis daret. Nam ſicut vulnerata carne fluit ſanguis. ſic ex aīa ipiꝰ ꝑ ↄpaſſionē vulnerata fluxerūt lacrime. Et quia duplex eſt peccati genꝰ. aptū. ſ. qḋ dicitur vulnus. et occultū qḋ d2 liuor. ꝓ nobis ſuſtinuit vulnera et liuores. Iſa. liij. Vulneratus eſt ꝓpter peccata nr̄a. et liuore eius ſanati ſumꝰ. His aūt quaſi dotauit

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

dñs ꝟginē.primo grã.ſcḋo glĩa.vt ſup̄ dictũ eſt de ſponſa.De iſta iabele inueni/
es libro.xij.particľa .i.in fine p̄mi verſus de orto.vbi ortus dicit̄ ſeratus.
Item de hac vxore dicit̄ chriſto i p̄s.[Uxor tua ſicut vitis abundãs in la.do.t.Uxor B
tua .ſcȝ maria.ſicut vitis .]Ipa enĩ dicit ſe eſſe vitē.Uñ Ecci.xxiiij.Ego q̄ſi vitis.
[Abundãs .]in multitudine ſpūaliũ filiorũ.qꝛ ipa eſt mater oim viuentiũ vita grẽ.
[In laterib9 .]qꝛ ſp dilexit ſecretũ.Uel [in laterib9 dom9 tue.]i.eccľie.quã ipa cir/
cũit ad ꝓtegendũ ꝯ circũitũ diaboli.q̄ circũit q̄rẽs quẽ deuoret.i.Petri in fine.
De dilectõe hui9 vxoris q̄ ad virũ ſuũ dicit apl's Eph.v.Qui ſuã vxorē diligit.ſeip
ſum diligit.Nemo enim carnē ſuã odit vnq̄ ꝛc.

Maria vidua Titulus viij.

SEu vidua.] Deſignata p̄ viduã illã euãgelicã .q̄ tm̄ duo minuta miſit in A
gazophilatiũ.Lu.xxi.que pl9 cũctis diuitib9 poſuit iuxta dñicã ſentẽtiã.
Unũ minutũ fuit eius hũilitas.que valde minutã faciebat eã in reputatõe
ſua.et q̄ valde minutũ facit homiem ſeip̄m reputare. Uñ dr̄ angelo philadelphie
Apoc.iij. Ecce dedi corã te hoſtiũ aptũ qḋ nemo p̄t claudere. qꝛ modicã habes ꝟ
tutē.i.humilitatē.Talib9 enĩ aptũ ē hoſtiũ ꝑadiſi .quia hũilē ſpiritu ſuſcipiet glo
ria.puer.xxix.Aliud minutũ fides.que ꝯparat̄ g̃no ſinapiſ.Lu.xvij.Hec duo mi
nuta poſuit maria quaſi i gazophilatio.qḋ eſt chriſt9.in q̄ ſunt oẽs theſauri ſapiẽ
tie et ſciẽtie abſconditi.Ad colʼ.ij.qñ dixit.Ecce ancilla dñi. Ecce p̄mũ minutuȝ.
Fiat mihi ꝛc.Ecce ſcḋm.Et bene dicta eſt pl9 oib9 obtuliſſe. qꝛ omnib9 hũilior ꝛ
omnib9 fidelior.Et iſtud pl9 ſonat in p̄ciũ nõ in numeꝝ.Nam dñs nõ conſiderat
q̄ntũ datur ei ſed ex q̄nto. Plus enĩ attẽdit dãtis charitatē.q̄ȝ muneris q̄ntitatē.
ꝛ ſm charitatis intenſionē retribuit glĩam vľ coronã.Nulla enĩ p̄cioſiorē deo ob
tulit oblationē voto virginitatis. qḋ ipa p̄ma obtulit.ſicut manifeſte dicit beatus
Beatus bartholomeus bartholome9.Dicit̄ etiã poſuiſſe totũ victũ ſuũ.qꝛ in ſola hũilitate glĩabat̄.ꝛ ei di
ctũ eſt Lu.i. Beata q̄ credidiſti ꝛc.Per hũilitatē enim viuit aĩa vita gratie. ꝛ iu/
ſtus ex ſua fide viuit.Abac.ij.Uel duo minuta.duplex hũilitas.
Item p̄ viduã illã ſareptenã ſignat̄ maria.que pauit helyam.i.chriſtũ.iij.Regũ.xvij. B
de cui9 hydria nõ defecit farina.nec oleũ de lechito.Deſignat̄ etiã p̄ viduã illam q̄
vaſa vacua impleuit oleo.iiij.Regũ.iiij .Hoc habuiſti expoſitũ libro.iiij.ti.xxij.ḋ
miſericordia et largitate marie.poſt mediũ tituli.

Maria mulier bona Titulus ix.

MUlier bona .]Et nota q̄ hoc nomē mľier q̄nq̄ ſonat in ſexũ.Ioh.ij.Quid A
mihi et tibi eſt mľier.Itē Ioh.xix.Mulier.ecce fili9 tu9.Et rõe ſexus tm̄
dicit̄ beata virgo mľier.Dicit̄ etiã mľier ꝓpter fecunditatē.de q̄ dictũ ē ſup̄
titulo primo.q̄ ipa dicit̄ mater generis hũani circa finē tituli.Itē ꝓpter debitam
chriſto ſubiectõeȝ.Uñ.Ecce an.do.ꝛc.Itē Mulier dicit̄ ſm ſexũ femineũ.nõ ſm
corruptõem integritatſ.Uñ eua ſtatim vt facta eſt de latere viri nõdũ cõtacta a vi
ro mulier appellata ē.Uñ Gene.ij.Edificauit de9 coſtam i mľierē. Uel qꝛ mulier
dicit̄ q̄ſi molliẽs herũ vel heroem.i.chriſtũ.dicit̄ ipa mľier p̄ anthonomaſiã. Qui
ſcȝ chriſt9 ante ſuã incarnatõem q̄ſi dur9 erat in ſua diuinitate.qꝛ nõ poterat eſurire
vľ ſitire.caleſieri vľ algere.fatigari vel infirmari aut mori. Hi ſunt ſeptē defectus
quos patimur in vita p̄ſenti.q̄s oẽs ſuſcepit in ſe chriſtus in ꝟgine fact9 hõ.q̄ ip/
ſum induit carne mortali.Uñ fili9 dicit matri Iob.x.Pelle et carnib9 veſtiſti me
Omnes enĩ noſtros defect9 ſuſtinuit p̄ter q̄ttuor.

Hi quattuor B

¶ Ignorãtia.Quia ipe eſt ſapiẽtia patris.et oĩs ſapientia ab ipo ē.et cũ eo fuit ſemꝑ.
Bern. Ecci.i.et eſt ante euũ.Btũs berñ.li.iiij.de ꝯſideratõe.De9 ſciẽtiaꝝ dñs eſt .et ipe
ſolus neſcit ignorãtiã.qꝛ totus eſt lux ſine tenebris.tot9 ocul9 q̄ minime vnq̄ fal
lit̄.qꝛ minime vnq̄ claudit̄. Oculi enĩ ei9 multo pl9 lucidiores ſup̄ ſolem .Ecci.
xxiij. Hanc autoritatē inuenies optime expoſitã libro.i.ca.vij.ſiue titulo.bñdict9
fructus ventris tui.poſt mediũ capituli.
¶ Obliuio.Quia nihil eſt ei p̄teritum.nihil futurũ.ſed oĩa p̄ſentia. Ideo dicit moyſi

Di q̄ttu/or Exodi.iij. Qui eſt miſit me ad vos.
Pigricia. Quia exultauit vt gigas ad currēdā viā mandatoꝝ patris. Vñ dicit in
pſal. Cucurri in ſiti .i. in deſiderio qđ habui de ſalute generis humani.
Titillatio peccati. Quia corpus eius figuratū eſt in archa noe in q̄ oīa aīalia fue/
rūt pacata .i. omnes motus ſenſualitatis ſue.
Ante incarnatōem enī erat fili⁹ dei q̄ſi aurū ſolidū. Unde dicit ſpōſa Canti .v. Ca C
put dilecti mei .i. eius diuinitas aurū optimū. Solidum autē erat .i. maſſiʒ ſine
aliqua humanitatis forma. In incarnatōe xo a tota trinitate miſſum eſt ħ auruʒ
in fornacē. que fuit vter⁹ virginalis. Eccli. xliij. Fornacē cuſtodiēs in opib⁹ ardo
ris ꝛc. Et ibi ineffabiliter fuſum eſt ope ſpūſſancti vt poſſet q̄ſi decurrere in modu
los noſtros. qui ſunt fames. ſitis. mortalitas. paſſibilitas. vt ſupra. Et formas ac
cepit ſiue characteres nature hūane. Job. xxviij. Auro locus eſt in q̄ ꝯflaꝫ ſcʒ vte
rus virginis. cōflator ſpūſſanctus.
Alio etiā modo emolliuit beata virgo filiū dei q̄ quaſi durus erat anteq̄ꝫ incarna/
reť. q2 offenſus humano generi ꝑpter peccatū ade. Vñ q̄ſi iratus totū genus hūa
num trudebat in infernū. Vñ dicit ei iob. xxx. in ꝑſona generis hūani. Mutatus
es mihi in crudelē. ꝛ in duricia manus tue aduerſaris mihi. Btā autē virgo ipſm
factū hominē emolliuit et placauit. et genus humanū ei recōciliauit. Unde et in
partu ei⁹ cantatū eſt ab angeľ. Pax hominib⁹ bone volūtatis. Propter ħ etiā ipſe
chriſtus in euāgelio multo crebri⁹ ſe appellat filiū hominis .i. beate virginis. q̄ꝫ fi/
liū dei. quia emollit⁹ eſt ꝑ eam. Et in hoc etiā ꝯmēdat nobis q̄d miſicorditer di/
gnatus ſit eſſe ꝑ nobis. Adapta exemplū de rinocerōte infra ti. x. ꝙ maria virgo.
In hoc etiā cōfundit ſupbiā noſtrā. q̄ ſemp numeram⁹ genus noſtrū a digniori q̄
ad ſeculū. ſicut fecit mul⁹ in cōuentu animaliū. dicens ſe eſſe nepotē equi. nec volēs
recognoſcere ꝙ eſſet fili⁹ aſini. Siľr et nos gloriamur de parētela nobili. et nō lo
q̄mur de ruſticana.
Itē aliter. Maria intantū molliuit dñm et adhuc emollit meritꝭ et ꝓcib⁹ ſuis. vt nūc D
maiora peccata patiēter toleret. q̄ quondā minora duriſſime vindicabat. Conſtat
enim ꝙ multo ḡui⁹ peccant moderni ſodomite vľ luxurioſi. q̄ꝫ peccauerūt antiq̄ q̄
attrociter ſunt puniti. Necdū enim nata erat beata virgo. necdū verbū caro factū.
Unde tūc longe inferior et indignior fuit natura hūana. q̄ꝫ modo ſit. Nam chri/
ſtus eā aſſumēs et ſibi vniēs maximā ei cōtulit dignitatē. Vñ Sapie. vij. dicit na
tura humana de ſapiētia incarnata. Venerūt mihi omnia bona pariter cū illa. ꝛ ī/
numerabiľ honeſtas ꝑ manus illi⁹ .i. dona gratiaꝝ. Unde matri et filio maxime ī
iuriant. feditate carnaliū viciorum ſeipos polluentes. Sed q̄nto nūc eis diutius
et miſericordi⁹ pepcerit. tāto diſtricti⁹ et immiſericordi⁹ in ipſos tandē vindicabit.
Vñ. ij. Pe. ij. Nouit de⁹ pios de tēptatōe eripe. iniquos vero ī die iudicij reſerua
re cruciādos. magis autē eos qui poſt carnē in ꝯcupiſcentiā immūdicie ambulāt
ꝛc. Canonica iude .i. Sodoma et gomorra et finitime ciuitates exfornicate .i. ex
tra naturā fornicate. et abeuntes poſt carnē alterā .i. cōcubitui nō debitā facte
ſunt exemplū ignis eterni penā ſuſtinentes. Similiter et hi q̄ carnē maculāt ꝛc.
Item notandū ꝙ eua q̄ fuit mulier infirma intantū deū exaſpauit et q̄ſi duꝝ fecit. ꝙ E
q̄ſi oblitus eſt miſicordie ſue erga naturā humanā. Maria vero que fuit mulier
fortis intātū deū hominē factū emolliuit. ꝙ fere oblitus eſt punitōis et vindicte
erga hominē. quē vt ad eū a quo ꝑ peccatū receſſerat filius reduceret. ipſm filium
formauit vel creauit pater ex vtero virginis ſeruū ſibi. Iſa. xlix. Unde dič Iſa.
xlv. Ego dñs creaui eū hominē ſcʒ. Vere enim eua fuit mulier infirma. q̄ ſtatim
infirmata eſt ad primū verbū diaboli Gene. iij. dicens. Ne forte moriamur. Virū
etiā ſuū emolliuit. porrigēs illi mortiferū guſtū pomi. Et hec mollitio deſignata
eſt ꝑ hoc ꝙ de oſſe viri formata ē mľier. ſicut habuiſti ſup̄ ti. vi. ꝙ maria ſpōſa. Ma
ria vero mulier fortis corroborata eſt ad verbū angeli. Qō apparuit. qn̄ dixit. Vi
rū nō cognoſco. Et qn̄ ex mľiere .ſ. ex virgine formatus eſt vir .i. chriſt⁹. ꝯſolidata
eſt natura hūana etiā in vtroq̄ꝫ ſexu. Oportebat enī vt de mľiere ſal⁹ ꝓcederet. vt

peccato reſponderet remediū ad honorē dei et gl'iam .et vt vbi abundauit delictū ſupabundaret et gratia. Ad roma.v.
Itē Maria dicit͛ mulier alia ratōe. Mater enī ſolet eſſe magis miſicors filijs q̄ꝫ pa/ F
ter. Dabat autē deus pater filiū ſuū in patrē et regē iuſticie.et ad eius iuſticiā mo
derādā dedit nobis matrē pietatis ⁊ reginā miſericordie. Sepe enī qꝺ iuſte dāna
ret huius patris iuſticia/clemēter liberat hui⁹ matris miſericordia. Unde filij iu/
ſticia et matris miſicordia dicunt q̄ſi adinuicē. Ego occidā. Et ego viuere faciā
⁊c. Quere ſupra li.ij.particl'a.i.cauſa.xxi. Ad hoc etiā aſtare deſcribit͛ tanq̄ꝫ aduo
cata a dextris filij.id ē. in potioribꝫ bonis eius .q꞉ ꝑoptime cōgruit cū rege iuſti/
cie regina miſericordie.
Hec eſt mulier de qua dictū ē ſerpēti Gene.iij. ⌊Ponā inimicicias inter te et mulie/ G
Petrus mādu̲ca/tor rem.⌋ Quaſi diceret. Uideo amiciciā factā inter te et mulierē.ſ.euā. Sed inimici
cias ponā inter te et q̄ndam aliā.ſ.mariā que cōteret caput tuū. Sequit͛ ⌊Et ſemē
tuū et ſemen illi⁹.⌋ Quod impletū eſt q̄n herodes ſemen ſerpētis ſtatim poſtq̄ꝫ na/
tus eſt pſecut⁹ eſt chriſtū.ſemen marie. Unde dicit͛ Apoca.xij. Draco ſtetit an̄ mu
lierē q̄ erat paritura maſculū.vt cū pepiſſet filiū ei⁹ deuoraret. Bene dicit͛ ſtetit.q̄a
nō dormitabit neq̄ꝫ dormiet q̇ impugnat iſrael. ſicut nec q̇ cuſtodit iſrael. ⌊Ipſa
cōteret caput tuū⌋ quod ſupbe erigebas exultās de hoīe deiecto. Uel ⌊caput tuū⌋
.i.viciū capitale qꝺ eſt ſupbia initiū oīs peccati.ſicut dicit͛ eccl'i.x.pede humilitat͛.
vel concupiſcētiā carnalē pede ꝟginitatis. Et hi duo pedes portāt animā fidelē
in padiſum.⌊Et tu inſidiaber͛ calcaneo eius⌋.i.pedi.ſ.chriſto qui eſt pes oīa ſup
portās.cui inſidiat⁹ eſt diabol⁹ principaliter in deſerto.in orto.i cruce. ¶ De aīa H
fideli ſic.⌊Inimicicias ponā inter te et mulierē⌋. i.peccatricē animā que peccaue
rat p mollicīē. Quaſi diceret. Ipa penitebit.vn̄ tu dolebis.⌊Et ſemē tuū⌋.i.alios ꝺ
mōes.⌊⁊ ſemē illi⁹⌋.i.opa penitētie et miſicordie.q̄ tuā ꝟtutē enarrabūt.⌊Ipa cō/
teret caput tuū⌋.i.initiū ſuggeſtiōis.⌊et tu inſidiaber͛ calcaneo eius⌋. i.ſemp ſeq̄/
ris eam ad decipiendū.
Hec eſt mulier fortis q̄ a ſalomōe querebat͛ dicente puerb.in fine.⌊Mulierē fortem I
q̇s inueniet?⌋ Sed donec ventū eſt ad mariā nō inueniebat͛. Un̄ ſeq̄t͛.⌊Procul et
de vltimis finib⁹ p̄ciū ei⁹.⌋ Procul dicit p ſtatu tpis.ſ.a tem pe ſalomōis vſq̄ꝫ ad
partum virginis.

Maria mulier fortis

Cōtra carnē p ꝟginitatē.cui⁹ votū prima emiſit. Un̄ tūc accinxit fortitudīe lūbos
ſuos.et roborauit brachiū ſuū.et ſic ꝯtempſit legē q̄ tales maledicebat.
Maria mulier fortis Contra mundū p pauptatē. Ad qꝺ ſignandū ab angelo inuenta eſt clauſa in thala
lamo. Mūdi enī amatores foris ſunt.i.in occupatiōe q̄rēdi exteriora .ſed talibus
dicit͛ Ue ve. Amos.v. Un̄ eſau venator amiſit benedictiōem quā acq̄ſiuit iacob
vir ſimplex et habitās in tabernacul'. Gene.xxv. Et marie dictū eſt. Aue. Et h̄ eti
am fecit ſupra legē que tpalia pmittebat.
Cōtra diabolū p humilitatē.cuius caput contriuit.vt dictū eſt.
Cōtra om̄e genus peccati p patientiā. quia aduerſa oīa eq̄nimiter ſuſtinēs .et pſpa
omnia viriliter ꝯtēnens p amore ſpōſi ſui. Et optebat q̄ fortis eſſet m'lier q̄ pari
tura erat maſculū.et talē maſculū q̇ principē mūdi hui⁹ foras eijceret.eripiēſq̄ꝫ i/
opem de manu fortiorū ei⁹.ppria virtute gl'ioſos terre hūiliaret. ¶ Et nota q̄ h̄
nomē mulier hic ponit͛ tm̄.p ſexu.vt dictū eſt.nō p corruptōe vel p fractōe vl' fra
gilitate vl' mollicie. Proprie enī dicit͛ mulier q̄ſi mollier.que ſcꝫ mollicīē carnal' co
itus ſit ppeſſa. Poteſt etiā maria dici mulier ppter fecunditatē ſpūalis ſobolis .ſi
cut aſſignatū eſt ſupra eodē libro.titulo p̄mo.q̄ ipa dicit͛ mater.ppe finē tituli.
Sequitur⌊Quis inueniet.⌋

Sonat quis K

Interrogationē. Joh.ix. Quis eſt domine vt credam in eum?
In admirationē. Iſa.lx. Qui ſunt iſti qui vt nubes volāt? In eodem.lxiij. Quis ē
iſte qui venit de edom ⁊c.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Sonat quis —In ꝯmendationē expꝛeſſam.vt hic. Quis inueniet? Gloſa. Qualis et q̄nt⁹. Item.
Quis ſicut dominus deus noſter ⁊c.
In vituperatōem et ꝯtēptū. Eccl.xiij. Paup locut⁹ ē.et dicūt.Quis eſt hic?
In difficultatē et raritatē. Parab.xx. Quis pōt dicere mundū eſt cor meū ⁊c. Mat
thei.xxiiij. Quis putas eſt fidelis ſeruus et prudēs. In ps. Quis aſcendet ī mon
tem dn̄i. i. q̄ꝫ rarus.
Quis inueniet. q̄ſi null⁹ niſi ſolus chriſt⁹.q̄ gratia fortitudīs eius q̄ virginitatē pri- L
ma vouit.et hūilitatis quā in ea reſpexit ſe dedit ei in p̄ciū et remunerationē maxi
me huius duplicis virtutis.
Et nota ꝙ mentio fit hic de inuētōe. Sic? Lu.i.dictū eſt marie. Inueniſti gratiaꝫ M
apud dn̄m. Sicut enī marie fuit inuētio habere talē filiū .ſic chriſto fuit inuentio
habere talē matrē. Vn̄ ſicut maria dicere p̄t de ſapiētia dei ex ea carnē aſſumente.
Venerūt mihi omnia bona pariter cū illa. Sap.vij. Sic et chriſt⁹ de maria. Ve-
nerūt mihi oīa bona pariter cū illa. Quia nat⁹ ſum mūd⁹ de mūda. īmaculat⁹ de
immaclata .et de virgine virgo. Vel hec oīa bona. mēbra virginea q̄ de carne ei⁹
ſibi aptauit.q̄ īmolata in cruce mundū redimere ſuffecerūt.
Vel quis inueniet. Hic notat maxima difficultas.quia nec alia ſufficiēter fortꝫ po R
tuit inueniri.nec alius q̄ꝫ chriſt⁹ ipſam potuit inuenire. Vn̄ ipſa dicit Can̄.ij. Dile
ctus meus mihi et ego illi.
Sequit. Procul et de vltimis finib⁹ p̄ciū ei⁹. Et nota ꝙ hec expoſitio q̄ſi ꝯmūis ē P
marie eccl'ie et fideli aīe. Dicit ḡ. Procul ⁊ de vl.fi.p̄.ei⁹. i.inuentoris.dicit gloſa.
Vel eius. i.fortis ml'ieris.ſ.marie eccl'ie vel fidel' aīe.chriſt⁹.ſ.q̄ ſeipm̄ p̄cium de
dit p eccl'ia redimēda.i. Chor.vi. Empti eſtis p̄cio magno. Eph.v. Chriſt⁹ ſemet
ipm̄ tradidit p nobis oblationē et hoſtiā deo ⁊c. Procul enī fuit p̄ciū marie.ſ.chri
ſtus q̄ de celo deſcēdit in vterū eius.q2 a ſummo celo egreſſio ei⁹ .⁊ ex ea aſſumpſit
carnē et ſanguinē. Que p ipſa ſicut et p nobis obtulit ī cruce. Unde dicit chriſto.
Redemiſti virgā hereditatis tue. Iſa.xxx. Ecce nomē dn̄i venit de longinq̄. Vel
a ſummo celo. i.ab ipſo paterne maieſtatꝫ vtero abditiſſimo .quē nec angel⁹ nec
aliq̄ creatura penetrauit.nec ipm̄ potuit indagare. De q̄ vtero pater dicit filio. Ex
vtero ante luciferꝫ genui te. Et vere chriſtus p̄ciū eius.q̄ ipſam reddidit p̄cioſam.
Quia ex hoc beatā eam dicūt oēs generatōes.et p h̄ exaltat in celo et glorificat
in terra. Ipſa enī eſt p̄cioſa illa margarita.q̄ q̄ſi ſingularis in euāgelio introducit.
Mat.xiij. Integra carne et ſpiritu. intantū ꝯcupiſcibil' vt diuinos animos in ſe
ꝯuerteret.et vt tota dei fieret.in cui⁹ negociatōe abſq3 oīni exceptōe negociator ce
leſtis oīa ſua diſtrahit et cōmutat. Vn̄ canit. O admirabile ꝯmerciū. Margarita
etiā iſta totā ſe deo dedit .et omnia diuia ſibi vendicās mutuauit. Nā ⁊ de⁹ illam
elegit.et in ei⁹ ꝯpatōe oīa ſua contulit.et q̄ſi p ipſa habēda expēdit. Oīa ſua. ppa.
id ē.diuina.de q̄b⁹ dicit Ioh.xvi. Oīa q̄cunq3 habet pater mea ſunt. Habꝫ pater
īmortalitatē eternitatē et lucē. Hec etiā habent fili⁹ et ſpūſſctūs. Hec habꝫ virgo
maria. Sed aliter ⁊ aliter. Et h̄e maria p̄cioſa margarita.quia ſicut d2 Eccl.xxvi.
Oīs pōderatio nō eſt digna ꝯtinētis aīe. Quere expoſitōem libro.iiij.ti.xi.de vere
cūdia marie.circa mediū tituli. Nec fuit de terra p̄ciū eius ſed de celo .q2 neſcit hō
p̄ciū eius .nec inuenit in terra ſuauiter viuentiū. Iob.xxviij. Procul. i.p̄ alijs
oībus. et de vltimis finib⁹. ſ.celo et terra. In celis īcorruptio.in terra fecūditas.
q̄ duo p̄ alijs ſunt p̄ciū eius. Vel vltimi fines.hō et angelus. Integritas p̄cium
angeli.fecūditas p̄ciū hoīs. Vel pcul. quia vergēte mūdi veſpe ſolutū eſt p̄ciuꝫ
eius. ſcꝫ ſanguis chriſti q̄ redēpta eſt et ꝯpata.i. Pe.i. Nō corruptibilib⁹ ⁊c. ſed p̄ci
oſo ſanguine q̄ſi agni īmaculati chriſti ⁊c. Vl' ad l'ram p̄ciū. i.excellētiſſima ⁊ glo
rioſiſſima celſitudo marie.fuit pcul et de vltimis finib⁹. q̄n venerabiles magi d
longinq̄s regiōib⁹ ad ſanctiſſimū ei⁹ partū veniētes obtulerūt filio ſuo munera p̄-
cioſa.et dei hominis verā natiuitatē oſtenderūt. Vel vltimi fines.vltima ipſi⁹ hūili
tas.q̄ nulla pfundior.nulla maior .merito cui⁹ in oculis dn̄i facta eſt p̄cioſa . Vel
de vltimis finib⁹. i.de cōiunctōe dei et hoīs q̄ ſunt vltimi fines. Vn̄ Sap. viij.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

dicit de ſapiētia. Attingit a fine vſq̧ ad finē fortiter ꝛc. Que .ſ. coniūctio opere
ſpūſſancti facta ē in vtero ei⁹. Et poſſunt q̄ttuoꝛ fines beate virgi ꝯgrue adapta/
ri. Finis inferioꝛ eius hūilitas quaſi humi latēs. Finis ſupioꝛ eius virginitas q̄
nō eſt terrene vite ſed celeſtis. Dexter ꝛ ſiniſter/ charitas q̄ſi in latū extenſa ad ami
cos et inimicos. Uel dexter tp̄antia ꝯtra pſpitatē. Siniſter patiētia ꝯtra aduerſi
tatem. Et rōe hoꝝ finiū .i. haꝝ virtutū/ intantū facta eſt p̄cioſa.
Aliter. Procul et de vltimis finib⁹ p̄ciū eius ſcꝫ chriſtus q̄ pcul eſt a nr̄o defectu p̄ P
incompabilē bonitatē. Unde Ro. ix. Qui eſt ſup oīa de⁹ b̄ndict⁹. Ul' pcul a no
ſtra culpa p̄ ſuā pfectā inocētiā .i. Petri. ij. Qui peccatū nō fecit. ꝛc. Ul' pcul a no
ſtra cōprehēſiōe/ p̄ ſubſtantie infinitatē ſeu p̄ virtutē infinitā. Parab. xxx. Qd̄ no/
men eſt ei⁹. et qd̄ nomen filij eius ſi noſti?

Precium eius id eſt

- Precioſus ſanguis pea in cruce effuſus .i. Petri. i. Nō coꝛruptibilib⁹ ꝛc. Item. i.
ad Choꝛin. vi. Precio empti eſtis ꝛc.
- Precioſa margarita fidei. Matth. xiij. Inuenta vna p̄cioſa margarita.
- Precioſus ſpiritus .i. volūtas. Prouer. xvij. Precioſi ſpirit⁹ vir eruditus.
- Precioſa moꝛs .i. carnis moꝛtificatio vel martyriū.
- Precioſum vnguētū deuotiōis. Joh. xij. Mulier habēs alabaſtꝝ vnguēti ꝛc. Lu.
vij. Matth. xxvi.
- Precioſus fructus bonoꝝ operū et q̄ celeſtis retributio. Jaco. v. Ecce agricola ex
pectat p̄cioſum fructū ꝛc. Preciū enim q̄ redimit aīa/ ſunt virtutes et bona opa.
Prouer. xiij. Redēptio aīe viri diuitie ſue. Hoc p̄cium pcul et de vltimis finib⁹
venit. quia omne datū optimū deſurſum eſt. Jaco. i.

(Precium ei⁹ id ē)

Hec eſt vna mulier hebrea que fecit ꝯfuſionē in domo nabuchodonoſoꝛ. Una .i. Q
diſcreta ab oīb⁹ alijs m̄lierib⁹ hebreis. Ecce enī holofernes iacet ī terra. ꝛ caput
ei⁹ nō eſt in illo. Iſtud ad lr̄am legit de iudith eiuſdē. xiiij. in figura marie. Que
eſt mulier vna .i. ſingularꝭ dignitate. poteſtate. charitate et p̄ſidio. Sap. vij. Cū
ſit vna/ oīa poteſt. Mulier vt ſupra. Hebrea .i. trāſiens. q̄ ad maternitatē de vir
ginitate trāſijt manēs v̄go. De ancilla trāſijt ad reginā. De filia dei in mr̄em dei.
Nec aliq̄ ita pfecte trāſijt mūdū trāſeuntē et ꝯcupiſcētias ei⁹. Aliter. In h̄ q̄ dicit
vna notat ſingularitas in p̄uilegio ꝯuerſatōis. et excellētia ſanctitatis. Una
ſcꝫ mulier ſola et p̄uilegiata ſpeciali v̄tutū et opeꝝ eminētia ſupgreſſa vniuerſas
eccl'ie filias. Hebrea .i. trāſiēs. quia cū alij trāſeant de malo ad bonū. d̄ bono ad
meli⁹. et hmōi. hec p̄cipue viā hui⁹ mūdi impolluto calle trāſijt. Trāſijt etiā per
aquam .i. p̄ conſolatōem tal' part⁹ p̄mo. ſed in filij paſſiōe p̄ ignē multiplicꝭ tri/
bulatōis ad refrigeriū vite eterne. Ipa etiā eſt mulier hebrea aduocata p̄ gratiā
ad nutriendū moyſen infantulū .i. chriſtū. Exodi. ij.
Sequit. Fecit ꝯfuſionē in domo nabuchodonoſoꝛ hoc eſt in īferno. cui⁹ limbum R
euacuauit p̄ filium. et captiuis illis celū aperuit. Ideo de ipa canit in tp̄e paſcali.
Quā deuoꝛarat īprobus p̄dam refudit tartar⁹. p̄ eā ſcꝫ. Et paradiſi poꝛta clauſa p̄
euam/ p̄ eā iteꝝ apta eſt. Nec malignos ſpiritus q̄ ſeruos ſuos impugnāt/ ꝯfūde/
re vnq̄ꝫ ceſſat. Per eā enī holofernes iacet in terra q̄a ei⁹ adiutoꝛio et exēplo vili
pendit mund⁹. cui⁹ ꝯtēptū chriſt⁹ docuit v̄bo et exēplo. Et caput ei⁹ nō ē ī illo
quia p̄nceps mūdi p̄ eam eiect⁹ eſt foꝛas .ſ. a coꝛdib⁹ electoꝝ. Joh. xij. Abſciſio enī
diabolici capitꝭ/ eſt diminutio ſue poteſtatis.
Hec eſt mulier de q̄ loquit zoꝛobabel. ij. Eſdre. iij. foꝛtioꝛ vino ꝛ rege. Qd̄ enī nō po S
tuit vinū libaminū nec aliq̄s rex hebreoꝛū/ fecit ipa p̄ filiū. Liberauit enī gen⁹ hu
manū/ ad qd̄ nō ſufficiebāt legis ſacrificia. nec platoꝛū q̄ntacūq̧ iuſticia. Confre/
git ei coꝛnua ceraſtis. dū ꝯtriuit pede virginitatꝭ luxuriā. et pede hūilitatꝭ ſupbiā.
Hec eſt mulier chananea egreſſa de finib⁹ tyri et ſydonis .i. d̄ p̄fūdo ſecularꝭ conuer T
ſatōis. que clamat ad deū p̄ filia .i. peccatrice aīa. Cui⁹ etiā pſonā miſericoꝛdit in
ſe trāſfoꝛmat dicens. Miſerere mei fili dauid. Et cui miſericoꝛditer r̄ndet filius.
O mulier magna ē fides tua. fiat tibi ſic vis. Matth. xv.

Hec ē mlr̄ier de q̄ dr̄ Gal.iiij. Ubi vēit plēitudo tp̄iſ miſit deꝰ filiū ſuū factū ex mlr̄iere V
factū ſub lege.vt eos q̄ ſub lege erāt redimeret ⁊c̄. Ille ei q̄ legē dederat ſeruos le
ge oppſſos redemit.et ſanguinē quē de virgine traxerat p̄ eis in cruce libauit. ⁊ ſic
prius ſeruos libertati reſtituit.
Hec eſt mulier fidelis p̄ cuiꝰ fidē ſaluatꝰ ē adā vir infidel'. quē fefellerat infidelitas X
p̄me mlr̄ieris. Nec ip̄m ſolū.ſed et totā poſteritatē ſuā. Vñ apl's dic̄.i. Chori.vij.
Sanctificatus eſt vir infidel' p̄ mulierē fidelem.
Hec eſt mulier ḡtioſa q̄ inuenit gl'iam. Prouer.xi. Que p̄mo dicta ē gr̄a plena.ecce ḡ Y
tioſa. Et inuenit gl'iam triplicē ſingularē. Prima fuit.quādo filiū dei cōcepit. q̄
eſt gl'ia patris.q̄a gl'ia p̄ris filiꝰ ſapiēs. Prouer.x. Sc̄da.q̄a poſt eiꝰ ꝯceptū nll'o
mō peccare potuit. Tercia.q̄ñ ī aſſumptōe īnixa dilecto in celū aſcēdit. ⁊ ad eiꝰ de
xterā.i.in potioribꝫ bonis eiꝰ gl'ioſa reſedit.
Hec eſt mulier amicta ſole. Apoca.xij. Quere libro.xij.partic'la.vij.titulo de aſſūpti Z
one. Ip̄a mlr̄ier ſapiēs edificans domū ſuā. Prouer.xiiij. Et cuiꝰ ſpecies ē ī orna/
mentū domꝰ ſue. Ecc̄i.xxvi. Hec eſt mlr̄ier ſedula ſicut ibidē dr̄. Ip̄a mlr̄ier ſenſa/
ta et tacita.ſc̄tā et pudorata.ſtabil'.et ī corde gerēs mādata dei. Totū ī eodē cap'lo
Ip̄a mlr̄ier virtutꝫ deſignata p̄ ruth. Eiuſdē.iij. Mulier incōp̄abil'. Judith.x.et.xi
Mlr̄ier circūdās viꝝ. Hiere.xxxi. Mlr̄ier ex oibꝫ. Eccl'es.vij. Mlr̄ier q̄ filiū ſuum
dedit ad ꝯmedendū p̄ma.iiij. Regū.vi. Mulier diligēs corona viro ſuo ſcꝫ io/
ſeph. Parab.xij.et addens ei ānos vite. Parab.ix. Ip̄a mulier fortis oblectans
virū ſuū q̄a letificauit ioſeph. et annos vite eiꝰ in pace impleuit .i.ad finē cū pa
cis plenitudīe adduxit. Ecc̄i.xxvi. Mlr̄ier habens drachmas decē. Lu.xv.
Ip̄a pars bona.quia mlr̄ier bona.puerb.xviij.ſ.pia et caſta.benigna ⁊ modeſta. In AA
his q̄ttuor p̄cipue ꝯſiſtit bonitaſ mlr̄ierꝫ.ſi ſit corde benigna.i.bn̄ ignita.ſ.igne cha
ritatꝫ. Ope miſicors. In ſermōe modeſta.qđ difficile rep̄if. Mēte et corp̄e pudica
Mulier bona cuiꝰ btūs vir. Ecc̄i.xxvi. Mlr̄ier q̄ vbicūqꝫ nō eſt.nō eſt niſi gemi/
tꝰ ⁊ egeſtas. Ecc̄i.xxxvi. Ubi nō ē mlr̄ier ingemiſcit egēs. Ubicūqꝫ eni nō ē maria
p̄ grām.nō poteſt eſſe niſi miſeria gemitꝰ ⁊ egeſtas.
¶ Poſt h̄ debuit ſcribi quomodo maria mlr̄ier ex oibꝫ.ſ.bonis mlr̄ieribꝫ colle/
cta oīm bonaꝝ mlr̄ieꝝ p̄ꝓetates ī ſe rep̄ſentās.qđ ſic aſſignādū eſt.vt incipi/
af ab eua.et deſcendaf p̄ oēs bonas mlr̄ieres de q̄bꝫ legif in biblia.et oſten/
daf q̄modo oēs aliaꝝ bonas p̄ꝓetates habuit ⁊ in ſe rep̄ſentauerit.deſcen/
dendo vſqꝫ ad mlr̄ierē amictā ſole. Apoca.xij.

Maria virgo Titulus x.

Virgo. Nota q̄ virgo dicif a viridiori etate.ſic̄ v̄ga et v̄gula.et ab incor/ A
ruptōe.q̄ſi virago.eo q̄ ignoret femineā paſſionē.ſed tñ nō recte dicif vira/
go.ſi nō facit op̄a virilia ſic̄ amazones. Uirgo aūt dr̄ p̄ ſincopā q̄ſi virago.i.
viriliter agēs. In h̄ ei q̄ ſincopa tollit de medio deſignaf hūilitas q̄ de medio eiꝰ
.i.de corde tulit omnimodā p̄ſumptōeꝫ et tumorē ſup̄bie q̄ īfuſa repellit. Hiere.ij.
Nūq̄d obliuiſcef virgo ornamēti ſui qđ ē ſūma eiꝰ pulcritudo. Aut ſpōſa faſcie
pectoralis .i.ſūme ſapie. ſue. Uiriliter eni egit v̄go maria īmo viriliꝰ oibꝫ creatu/
ris.q̄ñ accinxit fortitudine lūbos ſuos.⁊ p̄ma emiſit votū v̄ginitatis abſqꝫ omni
hūano p̄cepto ꝯſilio ⁊ exēplo.ſola inſpiratōe ⁊ familiari ꝯſilio ſp̄ūſſancti.ſic̄ dicit
Bern. btūs bern̄. Roborauit etiā brachiū ſuū.et manū miſit ad fortia.q̄ñ mater effecta
creatoris ſui ip̄m cū omni diligentia et deuotōne nutriebat.
Hec ē virgo q̄ ſeuū rinocerontē māſueſcere fecit in ſuo gremio virginali. Dicunt qui B
ſcripſerūt naturas aīaliū.q̄ rinoceros vl' vnicornis aīal ē ſeuiſſimū.et tāte forti/
tudinis q̄ nulla venatoꝝ arte capi p̄t. Et vnico cornu ſuo qđ geſtat ī frōte ſic̄ dicit
Iſidorꝰ iſidorꝰ.vl' ī nare.ſicut dic̄ gregoriꝰ ſup.xxxix.iob.⁊ ſm̄ iſidoꝝ interp̄taf ī nare cor Gre.
nu.iſto inq̄m cornu q̄qꝫ dirūpit obſtācia.ſꝫ p̄ virginē intātū miteſcit q̄ a venatori/
bus capi p̄t. Eſt eni naturale vnicorni vl' rinocerōti q̄ viſa v̄gine in ſinū illiꝰ ſe re
Chriſtꝰ rinoceros clinat.⁊ ſue ferocitatꝫ oblitꝰ māſuetiſſime requieſcit. Rinoceros iſte chriſtꝰ ē.cuiꝰ po C
teſtati q̄ deſignaf p̄ cornu nano reſiſtit. Quare de ip̄o dicif Iſa.ij.in fi. Quieſcite

ab hoīe cuiꝰ ſpūs in naribꝫ eiꝰ ē.qꝛ excelſus reputatꝰ eſt ipe. Et de q̄ dicit pſ̄.ꝙ ip
ſe eſt dilectꝰ queādmodū̄ filiꝰ vnicorniū̄. Et ō q̄ legitꝰ Nūeri.xxiij.ꝙ fortitudo eiꝰ
vt fortitudo rinocerōtꝫ. Unicornes iudei ſingulariter gl'iantes ī lege.a q̄bꝫ deſcē
dit maria.cuiꝰ filiꝰ vnigenitꝰ dei. De q̄ dicit pater Mat.iij. Hic ē filiꝰ meus dile
ctus ꝛc̄. Seuus et indomitꝰ videbaꝰ iſte rinoceros.qn̄ ꝑ ſola cogitatōe ſupbie lu
ciferū̄ cū̄ ſuis ō celo.ꝑ morſu pomi adā̄ et euā̄ expulit a ꝑadiſo. Originalē mū̄duꝫ
deleuit diluuio. Sodomitas igne ꝯplutos et ſulphure demerſit ī inferno.ꝛ hmōi
Sic in celo ſic ī terra iſte vnicornis ſeuiebat.donec gl'ioſa virgo nr̄a ipm̄ in huiꝰ
mū̄di caſtellū̄ intrātē ſuſcepit in domū̄ ſuā̄.ħ eſt in gremiū̄ vteri virginal' velut vni
cornē in ſinu.ꝛ ipm̄ veſtiuit carne ꝟginea .in q̄ incōprehenſibil' ſm̄ deitatē capi di
gnatꝰ eſt a venatoribꝫ gentilibꝫ.ſ.et iudeis. ꝛ adductꝰ ſpōtanee occiſiōi ſe paſſus ē
crucifigi. Dicit etiā̄ gloſa ſup illud iob.xxxix. [nunq̄d volet rinoceros ſuire tibi]
ꝙ rinoceros captū̄ ſe intuēs ex indignatōe moritꝰ. Sic ꝛ chriſtꝰ mortuꝰ ē ex indi
gnatōe quā̄ habuit ꝯ pctā̄. Unde in ꝑſona eiꝰ videtꝰ dixiſſe Ezech.iij. [Abij ama
rus in indignatōe ſpūs mei. Abij] q̄ſi ſpōtaneꝰ [amarꝰ] ſcꝫ ad amaritudīes paſſi
onis [in indignatōe ſpūs mei.] quā̄ habui ꝯtra peccata.

Maria virago Titulus xi.

Gen̄. Virago.] i.virū̄ agēs vel viriliter agēs. Viriliter enī̄ egit vouēs ꝑma vir A
ginitatē abſqꝫ om̄i hūano ꝑcepto ꝯſilio et exēplo.ſola inſpiratōe ſpūſſctī.ſi
cut dicit btūs ber̄. Ideo de ipa dr̄ puer.ī fi. [Accinxit fortitudīe lū̄bos ſu
os] qđ apparuit qn̄ dixit. Virū̄ nō cogſco. Quere li.iiij.titulo.xxxi.de ꝟbiſ eius.
vbi agitꝰ de eiꝰ ſapiētia. Et nota ꝙ ſicut materia corpis eue ſūpta eſt de viro.ſic no B
men eiꝰ de nomine viri. Fecit etiā̄ hec virago viriliter vincēdo diabolū̄.ſic̄ ꝑdictū̄
erat Gen̄.iij. Inimicicias ponā̄ inter te ꝛ ml'ierē ꝛc̄. Ipa ꝯteret caput tuū̄ ꝛc̄. Idō
in eiꝰ figura dictū̄ eſt Judith.xv. [Tu gl'ia hierl'm ꝛc̄.] vſqꝫ [viciſti viriliter ꝛc̄.]
Fuit etiā̄ maria virago.qꝛ egit virū̄ ſuū̄.i.chriſtū̄.q̄ totiēs vocat eā̄ ſpōſam ī canti.
qn̄ ex magnitudine fidei ꝯſenſit vt de eiꝰ ſubſtā̄tia fieret chriſtꝰ hō. Un̄ gal'.iiij.di
cit apl's ipm̄ factū̄ ex ml'iere ꝛc̄. Un̄ etiā̄ poteſt dicere de chriſto illđ Gen̄.ij. Hoc
nūc os ex oſſibꝫ meis ꝛc̄. Eua enim dicta eſt virago.quia ō viro ſuo ſūpta ē Gen̄.
ij. Maria virago.qꝛ de ipa ſūptꝰ ē vir ſuꝰ.qđ tūc factū̄ ē qn̄ cōſenſū̄ ſuū̄ exp̄ſſit di
cēs. Ecce an.dn̄i fiat mihi ꝛc̄. Lu.i. Uel ideo forte q̄ſi ꝑphetice dicta eſt eua vira
go.qꝛ viro ſuo dominatura erat.qđ fuit qn̄ vir ꝯſenſit ei in malo. Qn̄ enī̄ mulier
fit virago.tūc vir efficitꝰ ml'iebris. Tamē in ħ figurauit eua mariā̄.q̄ inq̄ntū̄ mater
dominatura erat chriſto. et facta eſt virago.qn̄ filius erat ſubditꝰ nō ſolū̄ illi ſed
et ioſeph ꝑpter eam.ſicut dicitꝰ Lu.ij.

Moraliter. Virago dicitꝰ q̄libet ꝑſona ſiue ſit vir ſiue ſit mulier viriliter agēs. Un̄ ō C
matre machabeoꝝ dicitꝰ.ij.machab.vij. Feminee cogitatōi virilē animū̄ inſerens.
Uel qꝛ talis ml'ier virū̄ agit.i.virilia opa.et maſculini vigoriſ eſt. Antiq̄ eī̄ fortes
feminas ita vocabant.ſ.viragines.

Maria princeps Titulus xij.

Uerſus tercius. Princeps] Deſignata multipliciter in gen̄.ꝑ ſarā̄.q̄ interp̄tatꝰ ꝑnceps vl' car
bo. Et recte ꝑnceps. quia et filia ꝑncipis .i.dei patris.canti.vij .et mater
ꝑncipis.i.chriſti. q̄ dicitꝰ ꝑnceps regū̄ terre. Apo .i. Hec aūt ꝑnceps a tota trini
tate data eſt eccl'ie.vt ꝑ eā̄ [ꝑnceps mū̄di]. i.diabolus q̄ dicitꝰ ꝑnceps.i .ꝑncipiuꝫ
captiuitatis [eijceretꝰ foras].ſ.a cordibꝫ electorū̄ Joh.xij. Iſte enī̄ princeps ꝑmaꝫ
mulierē captiuauit.ſed ab iſta ꝑncipe captiuatꝰ ē. Unde gen̄.iij. Ipa ꝯteret caput
tuū̄ ꝛc̄. Qđ nō ſolū̄ ſemel ſꝫ q̄tidie fit.cū̄ a viris iuſtis eiꝰ adiutorio diabolꝰ expu
gnatꝰ. Dicitꝰ aūt maria ꝑnceps q̄ſi principiū̄ capiens. i.illū̄ q̄ dicit Joh.viij. Ego
principiū̄ q̄ et loq̄ꝛ vob. Uel q̄ſi primū̄ capiēs.i.illū̄ q̄ dicit Apoca.i.et Iſa.xlviij.
Ego ſum ꝑmus et nouiſſimꝰ. Uel dicitꝰ ꝑnceps a ꝑncipio.et a ꝑncipatu. A ꝑnci
pio.qꝛ chriſto dedit ꝑncipiū̄ eſſendi ſm̄ humanā̄ naturam quam aſſumpſit ex ea
Unde dicit ei chriſtus. Job.x. Pelle et carnibus veſtiſti me. A principatu .quia

celoꝝ̄ facta eſt regina in ſua aſſumptōe.et ſola cū deo principatꝰ in celo et in terra.
in mari et in oībꝫ abyſſis. Un̄ et deſignatꝰ ꝑ iſrael q̄ interp̄tatꝰ p̄nceps cū deo. Und
chriſtꝰ dicit Oſee i fine [Ero q̄ſi ros. Et iſrael] .i. beata ꝟgo [germiabit q̄ſi liliū.]
Quere li.xij.particl'a.v.ti.xiiij.ð roꝛe Itē ð hac p̄ncipe dicitꝰ Iſa.xxxij.[Pꝛinceps]
.i.maria[ea q̄ digna ſunt p̄ncipe cogitabit] ſcꝫ cogitatōes pacis et nō afflictōnis.
Hiere.xxix. Ipa etiā cū filio Apoca .i.pt dici ꝯgrue princeps regū terre.qꝛ ad eiꝰ
p̄ncipatū ꝑtinent illi q̄ vt regnēt in celo bene regnāt i terra .ꝛ bn̄ regūt ſe et ſubdi-
tos ſuos.

Maria regina Titulus xiij.

Regina.] De qua dicitꝰ chriſto ꝑ pſ. Aſtitit regina a dextris tuis i veſtitu de A
aurato circūdata varietate. Cōmendatꝰ autē hec regina a multis.
Primo.ꝰa ꝓmptitudine ſeruiēdi vꝉ miniſtrādi. qꝛ aſtare miſtrātis ē. vbi dꝛ.
[Aſtitit] Daniel.vij. Milia miliū miſtrabāt ei .et decies cētena milia aſſiſtebāt ei.
iij. Regū.x.dixit ſalomōi regina ſaba. Beati ſerui tui q̄ ſtant corā te ſp ꝛc.
Scdo.ꝰa ꝓmptitudine auxiliādi.qꝛ aſtare auxiliātis eſt. Un̄ [Stephanꝰ vidit ieſuꝫ
ſtantē] ſcꝫ q̄ſi iuuare paratū. Act.vij. Itē apoc.xiiij. [Uidi ſupꝛa mōtē ſion agnū]
.i.chriſtū.q̄ eſt agnus ꝑ innocentiā[ſtantē] q̄ſi iuuare paratū.
Tercio.ꝰa ꝓmptitudine ꝯ̄dicendi aduerſarijs nr̄is accuſantibꝫ nos in curia vnigeni
ti ſui.quia aſtare ꝯtradicētis ē. Et ideo ipa dicitꝰ aduocata noſtra.qꝛ in ꝯſpectu dī
bonū ꝓ nobis loquitꝰ.et ꝯtradicit aduerſarijs noſtris.q̄ ſunt duo officia aduoca-
toꝝ. Quere libꝛo.ij.particula p̄ma.cauſa.xvij.
Quarto.ꝰa pſeuerātia in ſup̄dictis.qꝛ ſtare pſeuerātis eſt. Unde eccī.ij. [Fili accedēs
ad ſeruitutē dei.ſta in iuſticia ꝛ timoꝛe] .i. pſeuera in hac duplici ꝟtute. Ipa eni i-
deſinenter ꝛ pſeuerāter opitulatꝰ ſeruis ſuis.nec vnq̄ꝫ deſerit hoīem niſi pꝰ ab ho
mine deſeratꝰ. Ideo dicitꝰ. [Aſtitit] Et ꝓphetica certitudie poſuit dauid p̄teritum
ꝓ futuro.

Hec regi na ꝯmen datur

Quīto.ꝰa regia dignitate. autoꝛitate.ptāte.maieſtate.ꝛ hmōi. Un̄ [Regina] vt infra.
Sexto.ꝰa cōſeſſu ad dexterā filij. Un̄ .[A dextris tuis] .i .in potioꝛibꝫ bonis tuis.
Qui videlicꝫ cōſeſſus deſignatꝰ.iij. Regū.ij.vbi dicitꝰ .ꝙ berſabee poſitꝰ ē thꝛonus
regiꝰ.ꝛ ſedit ad dexterā regis ſalomonis.

Bern̄.

Septimo.ꝰa ſpecioſitate et p̄cioſitate veſtimēti.i.coꝛpis gl'ificati. Un̄. [In veſtitu
deaurato] .i.in coꝛpe gl'ificato.ſicut dicit btūs bern̄.
Octauo.ꝰa veſtimentoꝝ.i.ꝟtutū vel meritoꝝ̄ ſeu dignitatū vel p̄mioꝝ̄ multitudi-
ne. Unde [Circūdata varietate.]
Nono.ꝰa boni exēpli diffuſione. Un̄. [Circūdata] Ut q̄ viderint] .i.q̄ itellexerint
edificentur.et ad ſimile inuitentꝰ.
Aliter. Ut de pſenti intelligatꝰ. Oſtenſa ſunt ꝓphete in ſpiritu marie dignitas ꝛ offici B
um. Un̄ admirās dicit chriſto.[Aſtitit regina ꝛc.] In h̄ ꝙ dicitꝰ [regina] notatur
dignitas marie. In ꝟbo aſtandi tria p̄cipue ð̄ſignantꝰ. Iugē miſteriū.fidele adiu
toꝛiū.bꝛeue ſolaciū. Miſtrauit enim corā ðo trinitate. Unde dicit. In habitatōe
ſancta corā ipo miſtraui. Miniſtrauit autē pꝛimo elizabeth parieti. ſicut colligitꝰ
ex luca.i. Deinde filio dei ex ſe nato .et ideo ſe nominauit ancillā cuiꝰ eſt miſtrare.
Nec ſolis illis.ſed et nobis miſtrare nō ceſſat.exemplo filij.qui nō miniſtrari vēit
ſed miniſtrare. Matth.xx. Itē impugnatis ꝛ maxime ſeruis ſuis aſtat et aſſiſtit
adiutrix fideliſſima.q̄bꝫ mūdꝰ caro ð̄monia diuerſa mouent p̄lia. Ipa ei amatori-
bus ſuis murus eſt inexpugnabilis.et turris foꝛtitudinis[terribilis] malignis ſpi
ritibus[vt caſtroꝝ̄ acies oꝛdinata] .i.ſicut vniuerſitas ſanctoꝝ̄. Stetit etiam in
p̄ſenti terrā habens ſub pedibus.quia nūq̄ꝫ in terrenis delectata.imo ſuppedita-
uit omnia t̄palia. Unde apoca.xij.deſcribitꝰ lunā habens ſub pedibꝰ .i.ſub affecti
bus omnia mutabilia.

Maria regina ꝓpter regiam

Significationē. Deſignatꝰ eni ꝑ reginam ſaba.iij. Regū.x. et.ij. Paralip. ix .et per E
heſter reginam.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Appellatões marie

Parentelã et generis nobilitatẽ. Quia regali et ꝓgenie maria. orta de tribu iuda
clara et ſtirpe dauid. Fuit enim de tribu ſacerdotali et regia. quia chriſtũ paritura
erat qui eſt rex et ſacerdos.

Unctionẽ. Unde dicit̃ ei. [Unxit te deus] [oĩm ꝑ creatõem] [deus] [fili⁹] [tuus] ſm
humanitatẽ [oleo leticie] quo ſpũſſctũs ꝓprie intelligit̃. quo repleta eſt ex vtero
matris ſue. Nõ enim ad menſurã dedit illi deus ſpiritũſanctũ. Johãnis. iij. Cui⁹
gratia nõ ſolũ impleta ẽ ſed etiã cumulata. vt de ea plenitudĩe acciper oĩs mũdus
gratiã ꝑ grã. Joh. i. [Pre participib⁊ tuis] que ſunt oẽs et ſingule bone mł'ieres.
virgines. vidue. ⁊ ꝯiugate. qδ oſtendit̃ cũ ei dicit̃. Bñdicta tu in mulierib⁊.

Deſponſatõem. cui dictũ eſt Oſee. ij. Sponſabo te mihi in fide ⁊c̃. Quere ſuꝑ eodẽ
libro. ti. vi. vbi maria dicit̃ ſponſa.

Dotationẽ. cui ſponſus ſuus rex ꝑmo gratiã. ſecundo gł'iam. ĩmo et regnũ celeſte
cum omnib⁊ ꝑtinentijs ſuis cõtulit loco dotis. Uñ in figura ei⁹ dixit lya Geneſ
xxx. Ditauit me deus dote bona.

Dignitatẽ. Participat enĩ vt dictũ eſt regnũ celeſte cũ filio. et que in ꝑſenti ſe exhi-
buit humilẽ ancillã. ibi tanq̃ʒ ſublimis regina a ſanctis omnib⁊ adorat̃. iuxta illδ
Eccl. xi. [Ab hũilitate exaltauit caput ei⁹.] maxime qñ coronata ẽ gł'ia ⁊ honore.

Maria regia ppt regiam

Poteſtatem q̃ poteẽter ſubuenit peccãorib⁊ ab ipis fideliter ĩuocata. ſicut patet in the- D
ophilo. vt ipi ꝯgrue poſſit attribui illδ ꝓuer. xx. Rex q̃ ſedet in ſolio iudicij ⁊c̃. Et
dicat̃. Regina q̃ ſedet in ſolio iudicij. Quere ſuꝑ li. ij. ꝑticł'a. i. cauſa. xxiiij.

Largitatẽ. Largit̃ enĩ ſeruis ſuis dona graꝝ. veſtes virtutũ. theſauros meritoꝝ. ⁊
magnitudinẽ ꝑmiorũ. Uñ ⁊ ipa dicit ꝓuer. viij. [Mecũ ſunt diuitie et gł'ia] i. di-
uitie glorioſe ⁊c̃. Quere libro. iiij. ti. xxi. de diuitijs ei⁹. poſt medium et vltra. Ipa
enim dat oĩb⁊ affluenter et nõ improperat. Jaco. i. De largitate ei⁹ inuenies li. iiij.
titulo. xxij. de miſericordia ei⁹.

Liberalitatẽ. Liberalis enĩ eſt. Quia liberalitas eſt virt⁹ omnib⁊ expoſita. ꝯmũis
alloq̃o. dulcis obſeq̃o. omniũ bonoꝝ familiaritatẽ retinens. Et hec deſcriptio be-
ne conuenit liberalitati marie.

Protectionẽ. De ꝓtectõe eius inuenies libro. xij. particł'a. i. δ orto. verſu. ix. vbi or-
tus dicit̃ latebroſus. et li. ij. particula. i. cauſa. xxiiij.

Cuſtodiã. Tradita eſt enĩ cuſtodiẽda egeo eunucho. exẽplo regine heſter. ꝑ quem. ſ. E
eunuchũ ſignat̃ gabriel. Uel meli⁹ iohãnes euãgeliſta virgo elect⁹ a dño. Uł' etiã
pluirib⁊ eunuchis q̃ deſignãt angelos. iuxta illud ꝑs. Angelis ſuis mãdauit de te
vt cuſtodiant te in omnib⁊ vijs tuis.

Coronatõem. Coronata eſt enĩ in reginã in ſua aſſumptiõe. ſicut ei ꝓmiſerat filius
Canti. iiij. Ueni de libano veni coronaberĩ. Ideo deſignata ẽ ꝑ heſter quã rex aſ-
ſuerus accepit vxorẽ. et voluit eſſe reginã. et poſuit diadema regni in capite ei⁹. i.
coronã virtutũ in grẽ adĩpletõne. ⁊ coronã gł'ie in aſſumptõe. Caput marie dici-
ꝑt hũilitas ipi⁹. merito cui⁹ coronata ẽ in reginã. vł' etiã ꝟgitas cui debet̃ aureola

Amplitudinẽ regni. Regnũ enĩ aſſueri latũ valde deſcribit̃. ſcʒ ab india vſq̃ʒ ad ethi-
opiam ſuꝑ. cxxvij. ꝓuincias. De chriſto aũt dicit̃. Dominabit̃ a mari vſq̃ʒ ad mare.
⁊ a flumine vſq̃ʒ ad terminos orbis terraꝝ. Hoc ad lr̃am. Quod eſt dicere. Domi-
nabit̃ ꝑ totam terrã. que mari ambit̃. quia de omni gente aliqui credent in eũ ꝑ ꝑ-
dicationẽ apoſtoloꝝ. [Et a flumĩe] iordanis vbi incepit dñari dicente pr̃e. Mat.
iij. Hic eſt filius me⁹ dilectus. ipm audite [Uſq̃ʒ ad termĩos orbis terraꝝ] q̃a ĩde
ĩcipiẽtes apł'i ꝑ totũ orbem fideles ei ſeruituros acq̃ſierũt.

Moraliter. [A mari vſq̃ʒ ad mare.] Unũ mare penitẽtia. aliud mare tribulatio. flu- F
men affluentia tẽporaliũ. termini orbis terrarũ ſunt cõtemptus terrenorũ et deſi-
deriũ eternorũ. In illis qui cõuerſant̃ in his terminis domin⁹ ꝑ gratiã dominat̃.
Regnũ autẽ chriſti et marie quod idẽ regnũ eſt extendit̃ et cõtinet quaſi tres ꝓui-
cias. celeſtiũ. terreſtriũ. et infernorũ. Et ẽ eternũ regnũ iſtδ. Unde dicit̃ ei. Regnũ
tuũ regnũ omniũ ſeculoꝝ. Daniel. ij. Regnũ qδ ineternũ nõ diſſipabitur ⁊c̃.

Aliter. Regnũ dei cõſiſtit ĩ duobꝫ .ſ. ĩ miſicordia et iuſticia. Et filius dei ſibi quaſi G
retinuit iuſticiã velut dimidiã partẽ regni. matri ↄceſſit miſericordiã quaſi dimidi
am aliã partẽ. Unde ⁊ dicit regina miſicordie. et fili⁹ ſol iuſticie. Et hec q̃ſi partici
patio figurata ẽ heſter. vij. vbi dixit ei aſſuer⁹. Quid vis heſter. ⁊ q̃ eſt petitio tua.
etiã ſi dimidiã partẽ regni mei petierꝭ impetrabis. Decẽter enĩ moderata eſt matrꝭ
petitio ĩ his ꝟbis. Quãuis enĩ regnet aſſuer⁹ .i. chriſtus in miſicordia et iuſticia.
tamẽ ante btã virginẽ nõ erat dimidiatũ regnũ. nec erat dimidiata miſicordia cũ
iuſticia. qñ maior ſentiebat ſeueritas iuſticie q̃ꝫ clementia miſicordie. qñ lugebat
Job. ix. dicẽs. Multiplicabit vulnera mea etiã ſine cauſa .i. ſine meo actuali pec
cato. Et dicit vulnera pluraliter. qꝛ multiplex erat vulnus .ſ. corruptibiliter naſci.
miſerabiliter mori. ꝑ originali dãnari. iuſtos etiã in limbo inferni detineri. Dimi/
diaret regnũ ſi equali libra iuſticiã ſentirem⁹ et miſericordiã. ſed qꝛ pl⁹ exigit in
firmitas nr̃a. et diuinã decet largitatẽ dare plus q̃ꝫ petat. ſic moderata eſt petitio
vt min⁹ ſit in petitõe et plus in donatõe. In petitõe donat regnũ dimidiũ. et ĩ do
natõe largit qđ eſt ſup̃ dimidiũ. vt .ſ. miſericordia ſuperaltet iudiciũ.

Maria regina ſaba

Bon⁹ ſermo in aſſumptiõe beate marie.

HEc regina .i. maria deſignata ẽ ꝑ reginã ſaba. de qua ſic legit .iij. Regũ. x. ⁊ .ij. H
Paralip. ix. Regina ſaba ingreſſa eſt in hieruſalẽ cũ comitatu multo. ⁊ diui/
tijs et camelis portantib⁹ aromata. et aurũ infinitũ nimis. ⁊ gẽmas p̃cioſas. ⁊ ve
nit ad regẽ ſalomonẽ. et locuta eſt ei vniuerſa que habebat in corde ſuo. et docuit
eam ſalomõ vniuerſa ꝟba q̃ ꝓpoſuit. Et paulo poſt. Rex aũt ſalomõ dedit regine
ſaba oĩa que voluit et petijt ab eo. exceptis his que vltro obtulerat ei munere regio
Et nota q̄ .ij. palip. ix. legit q̄ rex ſalomõ dedit regine ſaba multo plura q̃ꝫ attule/
rat ad eũ. Hec regina ſignat mariã que appellat regina vt ſupra. Saba interp̃
tatur cõuerſio vel incẽſio. Hec eſt maria q̃ peccatores cõuertit. et eorũ affect⁹ per
charitatẽ incẽdit. Dicit ergo regina ſaba .i. maria ingreſſa eſt hieruſalẽ ſupnam
in ſua aſſumptõe. Hieruſalẽ interp̃tat viſio pacis. et ſignat vitam eternã. in q̃ facie
ad faciẽ videt ille qui eſt pax noſtra. chriſtus ſcꝫ qui in effuſione ſanguis ſui ĩ cru
ce pacificauit nos deo patri. quem nũc videmus velatũ in altari ſub ſpecie panis ⁊
vini. p̃cedit enĩ fides cognitõem et meritũ p̃miũ ſuum qđ erit videre eũ in futuro
ſicuti eſt. In tractatu noſtro de euchariſtia inuenies multa de huiuſmodi. Seqt.
Ingreſſa eſt in hieruſalẽ cũ comitatu multo. De ſupna hieruſalẽ dicit ap̄lus ad
Gal. iiij. Illa q̃ ſurſum eſt hieruſalẽ libera eſt. que eſt mater omniũ noſtꝝ. Comi/
tatus ille de quo fit hic mẽtio. deſignat ſolẽnem illã hodiernã ꝓceſſionẽ angeloꝝ ⁊
ſanctorũ. quã marie virgini aſſumpte in celũ ad ethereũ thalamũ in quo rex regũ
Hiero. ſtellato ſedet ſolio. credim⁹ obuiã ꝓceſſiſſe. Unde hieronym⁹. Gaudia eterne vite
feliciter hodie beata virgo introiuit alternãtibꝫ hymnidicis angelorũ choris. inſra
paſcua eterne viriditatꝭ. vbi vna ſocietas ciuiũ ſupnorũ. vbi dulcis ſolẽnitas ange
lorũ. vbi poſt labores et erũnas felix ⁊ ſuauis eſt refectio animaꝝ.

HUic proceſſioni interfuiſſe credimus filiũ. qui p̃ceſſerat eã ad celeſtia regna. I
vt ei pararet ſicut diſcipulis ſuis ꝓmiſerat in ethereis manſionibꝫ locũ ĩmor
talitatis. vt regina miſericordie cũ filio ſuo rege iuſticie regnaret imꝑpetuum. Et
hoc eſt quod canit in ſequẽtia ex verbis hieronymi. Jeſus et ip̃e feſtiuus tibi ma
tri cum angelis occurrẽs ⁊c. Alioquin minus videret impleſſe p̃ceptum illđ Exo
di. xx. Honora patrẽ et matrẽ. Utiqꝫ qui hoc p̃cepit hoc fecit. quia cepit ieſus fa
cere et docere. Actuũ .i. Et hoc teſtant angeli ĩmo et oĩes ſancti. qui conſideran
tes virginem aſcendentẽ de terra ad celum in ſua aſſumptõne dicunt admiratiue
Canticorũ. viij. Que eſt iſta que aſcendit de deſerto. delicijs affluens. innixa ſup
dilectũ ſuum? Quomodo ad literã inniteret dilecto. niſi p̃ſens eſſet dilect⁹. Quia
vero ius eſt et cõſuetudo q̄ ꝓceres regni ĩtereſſe tenent coronatõi regis et regine.
credibile eſt q̄ vniuerſi et ſinguli angelorũ ordĩes et ſanctorũ. regine ſue coronãde
p̃ſentialiter obuiarũt. Et h̃ eſt qđ legit .ij. Regũ. vi. Adduxit dauid archam dñi ĩ
ciuitatẽ dauid cũ gaudio. et erant cũ eo ſeptem chori et victima vituli .i. vitulorũ
ad lr̃am. quia ſecũ ducebant vitulos ad ĩmolandũ. Dauid. chriſtus. Archa. beata

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

virgo. Ciuitas dauid./paradiſus. Septē chori./ſanctoꝝ vniuerſitas plena gratia
ſeptiformi. Uictima vituli./laus victorie chriſti. q̄ ꝑ nobis imolat⁹ diabolū vicit
in cruce. Iſtud inuenies in illo ſmōe de aſſumptōe. Intulerūt ſacerdotes ꝛc̄.
Interfuiſſe etiā credunt angeli dn̄am ſuā et ſororē ſuſcepturi. q̄ vitā angelicā imo pl⁹ K
q̄ȝ angelicā duxit in terris in carne viuens p̄ter carnē. ꝑ cui⁹ videlicȝ partū reinte
gratus eſt numer⁹ angelorū ex caſu luciferi diminutus.
Credunt etiā interfuiſſe patriarche./de q̄ꝝ ſtirpe deſcēdit ipa./ſicut canit eccl'ia. Na/ L
tiuitas gl'ioſe virginis marie ex ſemīe abrahe orta de tribu iuda. clara ex ſtirpe da
uid. que caput eſt et gl'ia laus ꝛ honor generꝫ ſui. Per cui⁹ partū ꝟginalē./extracti
ſunt de inferno. et in ꝑadiſum introducti. In q̄ ſola ꝯſiſtebat tota ſpes ſalutis co/
rū. Ipa eſt eteni ex q̄ et ꝑ quam ſanct⁹ iacob iā morti ꝓximus vitā ſperabat eter/
nā dicēs Gen̄. xlix. Salutare tuū expectabo dn̄e. Per eā eni ip̄e de⁹ rex nr̄ an̄ ſecu
la diſpoſuit oꝑari ſalutē ī medio terre. q̄ diſpoſitio ſanctos nō latuit p̄riarchas.
Credunt nihilomin⁹ interfuiſſe et ſcti ꝓphete yſaias dauid et ceteri. q̄ qd̄ p̄dixerāt M
de ꝑtu virginis. de hūilitate ſiue paſſiōe ſaluatoris. de redemptiōe hūani generis.
in ea ſȝ et ꝑ eam ḡtulant impletū. grās agentes illi interminabiles. qꝛ ꝑ eam fide/
les inuēti ſunt. ſicut petierat eccl'iaſtic⁹. xxxvi. [Da mercedē dn̄e ſuſtinentibꝫ te vt
ꝓphete tui fideles inueniant. Da mercedē] illā. ſ. quā oculus nō vidit ꝛc̄. Ul' mer
ces iſta btā virgo./qua p̄miati ſunt p̄ſentia ſaluatoris. Pſal. Filij merces fructus
ventris. [Suſtinētibꝫ te]. i. expectātibꝫ aduentū tuū [vt ꝓphete tui] q̄ h̄ ꝓmiſert
[fideles] i. veraces [inueniant] impleta coꝝ ꝓmiſſiōe.
Interfuerūt ꝛ apoſtoli adhuc viuentes in carne ſacro ei⁹ trāſitui. et ei⁹ exeq̄as deuo N
tis laudibꝫ et obſeq̄oſa reuerētia celebrarūt. Ad quoꝝ etiā p̄ces dicit fili⁹ dei ip/
ſam a mortuis tercia die ſuſcitaſſe. Inter q̄s ipa btā virgo poſt filij aſcēſionē in/
trās et exiēs familiari⁹ ꝯtulit de chriſti īcarnatōe. tāto veri⁹ q̄nto ab initio pleni⁹
Hiero. ꝑ ſpm̄ſctm̄ cūcta didicerat et ꝑſpexerat oculis vniuerſa. ſicut dicit hieronym⁹.
Interfuiſſe credunt etiā ipi martyres huic ꝓceſſiōi. cū q̄bus eidē nō defuit gl'ia mar O
Hiero. tyrij. Que qꝛ in ea ꝑte q̄ impaſſibil' eſt ſicut dicit hieronym⁹. h̄ ē. in aīa paſſa eſt.
pluſq̄ȝ martyr nō īmerito cenſet. Et ſicut virgo ꝟginū. ſic ꝛ martyr martyrū appel
lat. Et idcirco canit eccl'ia in hac ſolēnitate. Sicut dies verni circūdabāt eā flores
roſarū et lilia ꝯuallium. Per flores roſarū martyres ſuo ſanguine purpurati. ꝑ lilia
ꝯuallium caſti et hūiles deſignant.
Interfuiſſe etiā credunt et ꝯfeſſores. q̄ꝝ ſobrietas et tꝑantia ſeu ꝯtēplatio nō defuit P
marie. que filij potentiā et impenſam ſibi multiplicē grām ꝯfeſſa eſt dicēs. Fecit mi
hi magna q̄ potens eſt ꝛc̄. Et hec eſt ꝯfeſſio laudis diuine.
Interfuerūt et ſctiſſime virgines et beate adoleſcētule adherētes ei familiari⁹ cur/ Q
rentes in odoribꝫ vnguentorū ipius. et ſeq̄ntes eam q̄cunq̄ȝ ierit. Un̄ ī ps. Addu
cent regi virgines poſt eā. ¶ Hic eſt ḡ comitatus magn⁹ et multus cū q̄ regina ce
leſtis in ſuꝑnam hierl'm hodierna die credit introiſſe.
Sequit [Et diuitijs.] Diuitie iſte cū quibus ingreſſa dicit maria hieruſalē. ſunt ille R
diuitie de quib⁹ eidem dicit in fine ꝓuerb. Multe filie ꝯgregauerūt diuitias. tu
ſuꝑgreſſa es vniuerſas. Iſte diuitie ſunt virginalis fecunditas. et fecūda ꝟgitas.
humilis charitas. et charitatiua hūilitas. benigna miſericordia et miſericors beni
gnitas. pia māſuetudo et māſuetiſſima pietas. et hm̄ōi.
Item Iſte diuitie ſunt ille duodecim p̄rogatiue. d̄ quibus aſſignatū eſt ſup̄ libro. iij. S
Iſte diuitie ſunt illi theſauri incōparabiles gratiarū et donorū. dignitatis et pote
ſtatis. honoris et honeſtatis. meritorū et p̄miorū. quibꝫ ditata eſt maria q̄n domi
nus multiplicauit locupletare eā. Hm̄ōi diuitijs quas ſecū attulit./ſupra humanū
intellectū adaucta eſt gloria angelorū et ſanctarū animarū.
Sequitur. [Et camelis portātibꝫ aromata] Camelus dicit a cami greco qd̄ ſonat
humile et breue. quia quādo onerāt vt breuiores et hūiles fiant accubāt. Uel a ca
mur qd̄ grece ſonat curuū. qꝛ camel⁹ curuus ē dorſo. Camel⁹ q̄ gibboſum ē aīal
et fact⁹ domeſtic⁹ flexis genibꝫ incuruat vt valeat onerari./peccatorē conuerſum

deſignat .q̄ q̄ꝫ diu verſabaꝛ in peccatꝭ magnꝰ erat in oculis ſuis ꝑ p̄ſumptōem ſuꝑbie. Gibboſus ꝑ ſtrumas cupiditatis et auaricie. Beſtialꝭ ꝑ brutalitatē gule ꝛ luxurie.et hmōi. Inclinatꝰ autē ad penitētiā cū mā̄ſuetudīe ſuſcipit onera cuiuſlibꝫ ſatiſfactōis ſibi impoſite. Per aromata q̄ cameli iſti deferunt deſignanꝛ ptes ꝟe penitētie et ſatiſfactōis.ſ.ieiunia.vigilie.orōes.lacrime.ꝑegrinatōes .et huiuſmodi. Hec enī more aromatū medicinalia ſunt aīe peccatrici .et faciūt eā corā domino redolere. Vn̄ dicit apl'ſ in pſona penitentiū.ij. Chor.ij. Chriſti bonꝰ odor ſumus deo in his q̄ ſalui fiūt. Gras tibi o dn̄a ꝙ camelos tuos aromatibꝫ oneras.i. pctōres ꝑus diſtortos et gibboſos .q̄s miſericorditer cōuertis gratijs redolētibꝰ ditas.et eis voluntatē et deſideriū ſatiſfaciēdi filio tuo ꝑ penitētiā ſū̄miſtras.

Sequiꝛ.[Et aurū infinitū nimis] Portāt aurū iſti cameli.q̄n ꝑ marie miſicordiaꝫ ꝯuerſi pctōres illis q̄ttuor virtutibꝫ q̄ ꝑ̄ncipaliter deſignanꝛ in auro.ſ.mūdicia.ſapiētia.charitas.et obediētia.ornāꝛ et oneranꝛ. Diciꝛ aūt hic[aurū infinitū nimis] q2 merces q̄ dabiꝛ ꝑ virtutibꝫ hic habitis duratura eſt ineternū.ꝛ ideo [infinituꝫ nimis.] Et bene diciꝛ[nimis]q̄ntūcūqꝫ enī ꝓfeceris in gr̄a. in ꝟtute.in bona opatōe.et in cuſtodia mandatoꝝ dei.nūq̄ꝫ debet tibi ſufficere.ſꝫ ſꝑ inhiare debes ad maiora et meliora.exēplo apl'i dicētis ad Phil'.iij. Poſterioꝝ oblitꝰ ꝛc. Et hec nimietas nō ſonat in viciū ſed in deſideriū. Vn̄ de iuſto diciꝛ. In mādatis eiꝰ volet nimis. Et illō. Tu mādaſti mandata tua cuſtodiri nimis. Et notat tale nimis abundātiā.nō ſupfluitatē. Seq̄tur.[Et gēmas p̄cioſas.] Gēme iſte ꝟtutes deſignāt.ſ.humilitatē.caſtitatē.pietatē.iuſticiā.fortitudinē.prudētiā.tꝑantiā.ꝛ hmōi. q̄bus maria ꝑ gr̄aꝫ ornat et onerat amatores et imitatores ſuos. Sequiꝛ. [Et venit ad ſalomonē].i.filiū ſuū deſignatū ꝑ ſalomonē. Quere li.x.titulo. ij.de throno morali.[Et locuta eſt ei vniuerſa q̄ habebat ī corde ſuo] Peccatores enī excuſat corā filio ſuo.et ipoꝝ eſt aduocata .Et paulo poſt ſeq̄tur. [Rex aūt ſalomō dedit regine ſaba oīa q̄ voluit et petijt ab eo.] In ꝟbis iſtꝭ deſignaꝛ ſūma p̄rogatiua marie.cui nihil vult aut p̄t filiꝰ denegare.q2 aut orat patrē .aut iubet natū. et ſemper exaudiꝛ ꝑ ſua reuerētia etiā anteq̄ꝫ petat. Nō notaꝛ in h̄ ꝙ diciꝛ. oīa q̄ voluit data ei a ſalomōe. Quere li.iij.titulo de nono ꝑuilegio marie. Seq̄tur. [Exceptꝭ his q̄ vltro obtulerat ei munere regio.] Hoc ꝑ ſe. In ꝟbis iſtis deſignanꝛ dona et gr̄e q̄ beata virgo recepat a deo in ſua ſctificatōe.in ſp̄ūſſancti ſuꝑuentōe.in filij dei conceptōe. Secūdo Paralip.ix.legiꝛ ꝙ rex ſalomon dedit regine ſaba multo plura q̄ꝫ attulerat ad eū.

Moraliter. Si vis vt aīa tua ītroeat in ſuꝑnam hieruſalē.et veniat ī morte ad verū ſalomonē.oportꝫ vt ſit regina.nō ſerua peccati.ſicut infra aſſignabiꝛ.regina inq̄m ſaba .i.cōuerſa a peccato.et intēſa.i.dilatata ꝑ charitatē.nō coanguſtata ꝑ auariciā aut cupiditatē.et habeat ml'tū et magnū comitatū gratiaꝝ donoruꝫ ꝛ meritorū.et diuitias virtutū ꝛ bonoꝝ opeꝝ. Solꝰ enim incedit. q̄ nihil habꝫ ꝟtutis.nihil gr̄e.et ita nihil bone oꝑatōis. Sꝫ ve ſoli.quia ſi ceciderit nō habꝫ ſublevantē. Eccl'es.iiij. Opa enī illoꝝ ſequunꝛ illos. Apoc.xiiij.[illos].i.oꝑantes ſe Oportet ḡ vt hec regina camelos habeat portātes aromata. q̄ð eſt ex recordatiōe tortuoſe ꝑus vite.ieiunia.vigilias.lacrimas.et hmōi penitētialia exercitia ꝯmaſſare et cōportare.que ſanāt aīam peccatricē et morbidā more aromatū.ꝛ corā dn̄o faciūt redolentē. Oportꝫ etiā vt regina iſta habeat aurū q̄druplex.ſ.aurū caſtitatis. charitatꝭ.ſapiētie.et obediētie. Quere libro.x.titulo.ij.de throno. Oportꝫ etiaꝫ vt habeat gēmas p̄cioſas.i.ꝟtutes. De iſto enī auro ꝛ gēmis iſtis ꝯponiꝛ corona regine.i.fidel' aīe. Alioq̄n impoſſibile eſt ipam ante veri ſalomōis faciē ꝑuenire.

Aliter. Hec eſt regina auſtri.ſ.fidel' aīa vel q̄libet iuſtus q̄ debet venire ad chriſtū cū magno comitatu Lu. xi. Aromata.bona fama.cameli.illi q̄ ſe hūiliāt ad hec oīa ferenda. Auꝝ infinitū. ml'ta ſapientia. Gēme p̄cioſe.bona opa. [Videns pincernas]p̄dicatores et oīa mirabilia q̄ facit verꝰ ſalomō ſtupet. Abac. iij. Cōſideraui opera tua et expaui. [Beati viri tui q̄ ſtāt] Iſa.xxi. Sup ſpeculā meā ꝛc. [Dedit regi cētū viginti talēta auri] et nos debemꝰ chriſto auꝝ.puritatē ꝯſcie [aromata]

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

odorē bone fame. ⁊ gēmas ꝓcioſas .i. expectationē glie. Parab. xxviij. Gēma gratiſſima expectatio ꝓſtolantis.

Moraliter. Regina ſaba .i. e fidelis aīa. que venit ad ſalomonē .i. chriſtū ī morte. et tūc videns .i. guſtans omnē ſapiētiā ſalomōis .i. Videre eni p ꝯmūi ſēſu ponit. Vñ. vide ꝙ dulce. i. guſta. vide ꝙ durū. i. tāge. Tūc ḡ omnē ſapiētiā guſtabit. cui⁹ modo vix tenuis odor ꝑcipit. Omnē ſapiam .i. q̄ ad deitatē. et domuʒ quā edificauit .i. q̄ ad humanitatē. et eſcas mēſe ei⁹ .i. refectōem q̄ in ipo eſt. Nō habebat vltra ſpiritū .i. vltra ꝙ credi ꝑt admirabat et gaudebat. Pre gaudio enī q̄ñꝙ cadit q̄s in extaſim. Et dixit ei. Ver⁹ ē ſermo .i. ꝑdicatoꝝ. quē audiui ī terra mea .i. in mūdo. ſup oīb⁹ ſermōibus .i. ꝓmiſſiōib⁹ tuis. et ſup ſapiētia tua. ⁊ non credebā narrātib⁹ mihi .i. ꝑdicatorib⁹. donec ipa veni et vidi ocul' meis. .i. q2 ſicut audiuim⁹ ſic vidim⁹ in ciuitate dei noſtri. et ꝓbaui ꝙ media pars mihi nūciata nō fuerat. Quid mirū: quia nūciari nō poterat. q2 nec in cor hoīs aſcēdit. Beati viri tui. et beati ſerui tui .i. miſtri tui. Benedict⁹ de⁹ .i. pater. cui ꝯplacuiſti .i. o chriſte. i. cū ſpūſancto placuiſti ⁊c. Z

Finit liber ſextus de appellatōibus marie

Incipit liber ſeptimus quomodo maria deſignat et figurat ꝑ ſuperiora.

Celum. firmamen. ſol. lunaꝙ. ſidus. orizon.
Lucifer. aurora. dilu. mane. lux. dies.

Maria celum — Titulus i.

Verſus ꝑmus — CElū maria maxime quo ad animam .i. Vñ dicit Hiere. xxiij. Celū et terrā .i. aīaʒ et corp⁹ marie. ego impleo .i. Nota ꝑus dicit celū ꝙ terrā. quia ꝑus ꝯcepit eū virgo in mente ꝑ fidē et dilectōeʒ. ꝙ in ventre ꝑ nature vnionem. Aliter. Celū et terrā ego impleo .i. mariā terrā ꝑ naturā. ſʒ celuʒ ꝑ gratiā. Itē in ꝓs. Dñs in celo .i. ī virginis vtero. ꝑauit .i. miſterio ſpūſſcti. vl' ꝑ ſapientiā q̄ ipe ē. q2 ſapiētia edificauit ſibi domū. puer. ix. ſedē ſuā .i. Eze. xliiij. Princeps ipe ſedebit ī ea ⁊c.

Deſcriptio celi. — Celū ſic deſcribit. Celū eſt ſubtilis igneeꝙ nature. rotūdū et a centro terre equis ſpacijs vndiꝙ collectū. Vñ ⁊ ꝯuexū dicit mediūꝙ vbiꝙ cernit. ⁊ inenarrabili celeritate ꝯtinue circūagitat. Dicit aūt celū a celādo. q2 nobis celat archana dei. et beata ꝟgo diuīa myſteria reprobis prudēter celauit. ſʒ ea euāgeliſtis dilucide manifeſtauit. Lu. i. Maria ꝯſuabat ⁊c.

Beda — Ibi Beda. Maria virgīal' pudicicie iura cuſtodiēs ſecreta chriſti q̄ nouerat diuulgare nolebat. ſʒ ipʒ hec q̄ñ vellet et quō vellet diuulgare reuerenter expectabat. De hmōi archanis dicit Col'. i. Myſteriū abſcōditū a ſeculis et generatōib⁹. Iſa. xxiiij. Secretū meū mihi ⁊c. dicūt chriſt⁹ ⁊ virgo. Dicit etiā celū a celādo ſub alia verbi ſignificatōe. quaſi ſcʒ vas celatū. i. ſtellis inſignitū. Dicit celū q̄ſi cellariū dñi. quia inde deſcēdūt ad terrā. H eſt ad terrenos oīa data optima et oīa dona ꝑfecta. Iaco. i. Dicit etiā celū q̄ſi caſa helyos. i. dom⁹ veri ſolis iuſticie. in q̄ nouem mēſib⁹ corꝑaliter habitauit. Caſa ꝓprie dicit parua dom⁹. in q̄ notant hūilitas ꝟginis et pauꝑtas.

Maria celum — B

Quia ꝑmariū opus dei. Vñ Geñ. i. In ꝑncipio creauit de⁹ celū et terrā. Et ipa ꝑmariū opus dei dignitate et ꝑfiguratōe. Unde ipa dicit puer. viij. ſm aliā literaʒ. Dñs creauit me in initio viaꝝ ſuaꝝ. Ecci. xxiiij. Primogenita ante oēm creaturā. Ibidē. Ab initio et ante ſecula creata ſū. Quere hoc totū libro. iiij. titulo. iiij. d excellentia ei⁹. poſt principiū tituli.